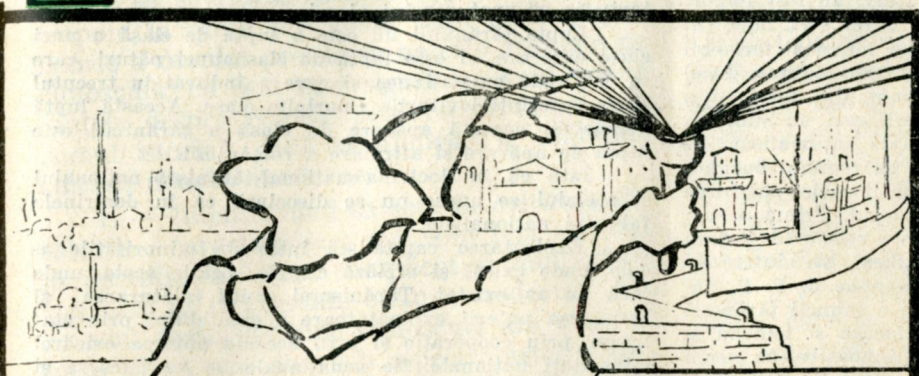

TARA DE MAINE

„Intr'o țară de țărani nu poate fi un ideal național în afară de ridicarea economică și morală a țărânilor, imensa majoritate a țării. Preocuparea noastră este să dăm un stat nou bazat pe primatul muncii nu pe primatul capitalului“.

Ion Mihalache

SUMAR:

Supraproducția intelectuală și democrația	Valeriu Novac
Sisyphos sau despre demagogia natalistă	Aurel Pampu
Capitalism și război	Bucur I. Schiopu
O gravă problemă socială: subnutriția țaranului	Iuliu Gheție
Glosse pe marginea alegerilor din Franța	Ed. Mezincescu
Studentimea și d-l Ion Mihalache	Victor Jinga
Insemnări	* * *
Recenzii	* * *

REVISTĂ SOCIALĂ, POLITICĂ ȘI ECONOMICĂ

EXEMPLARUL 5 LEI

Apare lunar la Cluj, sub conducerea unui comitet

RECENZII

P. P. Suciū, „*Tărănismul și doctrinele de import*“, tip. Bucovina, 1936. Partidul național țărănesc: biblioteca de educație cetățenească. — D. P. P. Suciū, dintin-sul frunțaș al tinerei generații din partidul național-țărănesc, a ținut conferința cu titlul de mai sus, la Cercul de studii al tineretului național-țărănesc, conferință editată apoi în biblioteca de educație cetățenească a partidului național-țărănesc. Problema tratată este una din cele mai actuale acum, când atâtea formule made in Germany, made in Italy, au fost importate în credința acclimatizării lor. Astfel s'au importat cămăși colorate, saluturi mistice, s'au importat termenii erarhiei dictatoriale: căpitan, conducător (führer, duce) și în sfârșit s'a adoptat mistică punmului forte, și a unei xenofabii inaugurată de fűhreri, cari nu sunt români chiar neași. În sfârșit acest fals naționalism de bălcu este patronat și se identifică cu regimul burghez capitalist, care cantă prin toate mijloacele păstrarea vechilor poziții ale parazitismului social. Prima absurditate a acestui naționalism fals este asocierea forțată între interesele capitalismului burghez și interesele existenții naționale „într'o țară, — spune d. P. P. Suciū, — în care desfășurarea vieții și a muncii țărănești este atât de esențială, încât ea formează și temelia și cadrul pentru desfășurarea existenții noastre, ca neam și ca stat“. Prima datorie a adevăratului naționalism este tocmai disocierea și separarea naționalismului de regimul capitalist burghez. A doua absurditate a acestui naționalism este tăgădă oricărui merit democrației, ba chiar imputarea de a fi cauza tuturor relelor și a neajunsurilor sociale, ba chiar acuza idioată, că democrația ar fi antinațională(!). Dar aceste însinuări nu rezistă unei critici și cercetări obiective. Întâi prin democrație marile masse populare iau parte la conducerea țării, influențând viața politică a națiunii și a statului. La noi această massă populară majoritară este țărănimea, cu o puritate etnică desăvârșită. După criticile antidemocrațiilor, trebuie să punem țărănimea sub tutelă și să încredințăm destinele națiunii claselor supra-puse, acelei oligarhii, care este foarte impestriată și poate cea mai amestecată din întreaga Europă. Do-vadă, că în fruntea mișcărilor „naționaliste“ stau români de origine poloneză sau grecească. Deci această oligarhie, această aristocrație conducătoare nu ar avea nici scuza purității sângelui. Democrația apoi consideră că viața specific națională nu poate exista dacă se neglijează cele mai elementare drepturi, datorite omului, făcând abstracție de orice alte elemente subiective. Aceasta nu înseamnă că democrația este anațională, ci, din contră, arată, că pentru dezvoltarea unei vieți naționale trebuie să se satisfacă cerințele lui de om. „Și ca să venim la țara noastră — spune d. P. P. Suciū — punem întrebarea: cum se va manifesta ca român, țărănul săcătuit și secerat de tuberculoză, de sifilis și de pelagră? Cum va putea înflori poezia, arta, muzica populară și toată acea floră sufletească, care dă consistență specificului național, dacă însăși suflul vieții va fi secat și încheșat întrânsul? Nu! trebuie s'o spunem fără răgăz și fără încetare: numai prin democrație se poate ajunge la națiune“. Apoi mai departe d. Suciū arată, că însuși existența României întregite se datorește aplicării aceluși principiu democratic al naționalităților, care nu este altceva, decât principiul democratic aplicat față de grupuri naționale.

Iată deci, absurditatea celei de a doua afirmații a naționalismului de paradă, că democrația ar fi antinațională.

Naționalismul altor popoare este naționalismul revanșard distrugător al tratatelor de pace, naționalismul nostru nu poate fi o imitație a acestui fel de naționalisme, căci pentru noi tratatele sunt o temelie a existenței noastre naționale. „Poziția noastră ne cere să-l ducem (naționalismul) până acolo, nude întâlnește

punctul de echilibru dintre afirmația sângelui și garanția politică a granițelor noastre“.

Naționalismul nostru nu poate fi marfă de import, trebuie să țâșnească din isvorul curat al intereselor noastre permanente ca națiune. Liberalismul, socialismul, poporanismul, ca și rassismul actual sunt streine de interesele națiunii și sunt și au fost imitațiuni fără viabilitate. Singura doctrină autohtonă, conformă realităților românești, este țărănismul. Naționalismul liberal se rezumă la înlocuirea nu a regimului capitalist burghez, ci la înlocuirea exploataților: în loc de minoritar să punem un român, spun liberalii. Țărănismul socotește, că regimul capitalist burghez secătuește vloga țărănimii, fie că la posturile de comandă sunt minoritari, fie că sunt români aleași.

Lupta țărănimii nu este o luptă de clasă a unei clase carecare, ci este lupta de clasă a unei clase se confundă cu națiunea și care a îndurat în trecutul ei de suferinți loviturile celorlalte clase. Această luptă defensivă, această apărare de clasă a țărănimii este lupta de apărare și afirmare a românimii.

Iată că în doctrina național-țărănească naționalul și socialul se unesc nu se disociază ca în doctrinele fabrului naționalism.

Exploatarea capitalistă întărește minoritățile acolo, unde există și creiază castele sociale acolo, unde încă nu au existat. Țărănismul caută înlăturarea și atenuarea puterii exploatatoare a capitalului prin etalizare prin cooperatie și prin aceasta puterea oricărei minorități naționale, fie nenaționale, se va micșora și chiar va dispărea, iar puterea păturei celei mari naționale: a țărănimii se va afirma și întări. Țărănismul afirmă că atât timp cât va dura regimul burghez capitalist, măsurile luate împotriva minorităților sociale și naționale, vor fi paleative — de ieftină — demagogie fără consecințe.

Țărănismul, deci, este unicul și adevăratul naționalism, care țâșnește din adâncurile românești. „Dacă este adevărat, — spune d. P. P. Suciū, — ceea ce am afirmat la începutul acestei conferințe, că rostul naționalismului este, în ultimă esență, afirmarea și întărirea specificului propriu, apoi noi țărăniștii avem dreptul, ca, sprijiniți pe adâncimile sociale ale țărănimii și înălțați cu mintea la acele puncte cardinale ale doctrinei noastre, să privim de sus cu toată tăria și cu toată mândria, toate acele curente și acțiuni, cari nu sunt născute din izvorul țării noastre și cari nu sunt născute din izvorul țării noastre și cari nu sunt altceva decât sgândărirea de suprafață pe baza doctrinelor importate, a unor elemente reduse din structura societății românești“.

Neamul românesc este însetat de dreptate socială? Concepțiunea noastră a drepturilor muncii răspunde acestui nevoi. Neamul românesc voiește să trăiască în românism? Noi deschidem larg drumul țărănimii, care însemnează în primul rând drumul românimii.

„Prin transformări sociale la viața națională“.
Prof. I. G

COMITETUL DE REDACȚIE:

AX. S. BANCUI, GH. DRAGOȘ, I. GHEȚIE, V. JINGA
A. MIHALCA, I. OANCEA, PAVEL PAVEL, A. POPOV
B. SCHIOPU, C. SUCIU, A. TĂTARU

ABONAMENTE 60 LEI ANUAL
DE ONOARE 300 LEI

Redacția și administrația:
Prof. VICTOR JINGA, Calea Mareșal Foch 63, Cluj

Redactor responsabil: Dr. GH. DRAGOȘ

Tipografia Națională S. A. Cluj, Str. Regina Maria 36

Supraproducția intelectuală și Democrația

Cultura e un produs al vieții sociale, dobândită și dezvoltată prin efortul zecilor de generații ce ne-au precedat, în lupta lor cu forțele naturii și cu cele sociale. Lung și complicat fusese drumul pe care a trebuit să-l parcurgă omenirea în decursul timpurilor, pentru ca să se ridice de la starea de animal antropoid la omul preistoric. Inșă dacă această istorie a omului preistoric ne este aproape necunoscută, cu atât mai sigure ne sunt cunoștințele despre etapele progreselor făcute de „omul istoric“, până să ajungă la înălțimea culturii noastre moderne.

1. — Intenționând să scot în evidență trăsăturile caracteristice, mă voi feri să intru în detaliile tabloului complicat și multilateral sub care ni se prezintă cultura modernă. Ele ne sunt destul de bine cunoscute din viața de oțate zilele, mai ales sub aspectul artei și literaturii. De aceea voi insista mai mult asupra lucrurilor importante a științei. O primă întrebare care se pune este cea în legătură cu cauza dezvoltării culturii.

Unde trebuie să căutăm forțele acelea sub a căror acțiune neîncetată omenirea a ajuns la progresul de care poate fi azi pe drept cuvânt mândră? Aceste forțe nu trebuie să le căutăm în afară, căci cultura nu e un ceva impus de o muncă produsă de o forță exterioară. Cultura a fost făcută de om singur și sursa ei trebuie să o găsim în activitatea lui zilnică. Or, ținta tuturor activităților omenești este: *Bună starea și cunoașterea*.

Lupta pentru existență și apoi pentru o bună stare este mobilul activității omenești, care îmbrățișează toată existența noastră. În organizarea luptei sale pentru existență, omul, sub atenția încordată de acest interes practic, descoperă *proprietatea* obiectelor de cari se servia și a materiei pe care o căuta. Din scrutarea fenomenelor naturii, cu scopul de a le subjugă, omul descoperă *relații* între diferite fenomene cari se reproduceau cu cea mai mare certitudine întotdeauna. Această repetare înregistrată de generații întregi de oameni, a condus omenirea *la credința în existența legilor în natură* și deci la *cauzalitatea*. Cunoașterea a diferitelor legi naturale a ajutat omul la apunerea fenomenelor naturale și la utilizarea lor în folosul său, pentru a-și îmbunătăți traiul. S'a creiat astfel o *tehnică* rudimentară. Iar credința în existența materiei și în posibilitatea reprezentării cauzale a fenomenelor naturale prin legi, a dat naștere *științei*. Tendința de a cunoaște este o nevoie natu-

rălă isvorită din nevoia de a se cunoaște pe sine însuși și raportul dintre om și natură. Este nevoia de a îngloba toate cunoștințele câștigate într'un tot rațional, pentru a le putea întrebuița mai bine. Această nevoie este una din mobilele activității științifice bazate pe observație și experiență.

Deci între cultură, știință și tehnică există *legături de reciprocitate*: Unui anumit stadiu de dezvoltare a științei îi corespunde o anumită stare a culturii. Invers, tehnica servește la extinderea mijloacelor de observație, deci a științei, iar starea culturală imprimă o anumită direcție acestor cercetări.

Evoluția însă e marcată de progresul cunoștințelor noastre științifice. Or, această evoluție a cunoașterii este evident un *fenomen social*, care nu s'a putut dezvolta decât într'un lung interval de timp: Spiritul omenesc nu s'a putut forma decât sub influența nevoilor economice, a luptelor chinuitoare cu natura și prin crizele și ascensiunile vieții sale sociale. Caracterul de *interes colectiv* al științei și al culturii arată că ele formează un tot cu *viața socială* a umanității. Maximul progresului științific coincide cu dezvoltarea cea mai liberă a vieții sociale, după cum ne arată istoria. Astfel este semnificativă opoziția între: știința ermetică, utilizată cu o disciplină esoterică mistică de societatea egipteană împărțită în caste și avântul științific formidabil care coincide cu regimul democratic al vechei Hellade. Sau stagnarea științei în evul mediu, împiedecată de regimul feudal, care ținea rigidă și viața socială în opoziția cu avântul cercetărilor din timpul renașterii, când prin impulsul vieții economice burghezia orașelor se ridică împotriva regimului feudal.

Avântul științei și al culturii coincide deci întotdeauna cu triumful intereselor claselor cari susțin progresul. Astfel în urma revoluției franceze, cunoștințele științifice difuzându-se în cercuri mai largi, secolul al 19-lea devine secolul celei mai mari înfloriri în toate domeniile de activitate umană. Cultura atinge culmi nebănuite, progresul științei și al tehnicii au adus lumii bunuri considerabile.

2. — Inșă această perfecționare, schimbare radicală a tehnicii și a producției conduce la *crize economice și financiare* din ce în ce mai acute. Azi capitalismul declară că: „Universul nu mai consumă, deoarece a produs prea mult.“ În consecință marii producători aruncă bumbacul în Mare, ard cafeaua, distrug viile și grânele, reduc puterea mașinilor

și numărul lucrătorilor în fabrici. Și în acest timp milioane de oameni în lumea întreagă mor de foame din cauza lipsei de lucru. Aceasta e „supraproducția” capitalistă! Criza sistemului de producție și a societății conduce la o criză corespunzătoare a științei și deci a culturii.

O stagnare a tehnicii și a economiei însemnează o slăbire a spiritului inventiv și creator în știință. Ba un ziarist american declară: „Toate invențiile noi suferă de două rele fundamentale, ale căror origine însă nu rezidă în caracterul invenției însăși, ci în reacțiune pe care ele le provoacă. Și anume: nouile descoperi ating întotdeauna fie interesele diverșilor reprezentanți ai marilor industrii, fie că prezintă un pericol real pentru capitalurile investite. De aceea marele public are de așteptat mult și bine până ca ele să dea rezultate utile, devenind un bine public”.

Astfel marile trusturi cumpără invențiile bune, pentru ca ele să nu se aplice sau le distrug prin presiuni financiare. Ne mai având rost crearea unei noi tehnici, pentru ce mai e nevoie de savanți? Numai inventatorii de armamente se mai bucură de favoruri speciale.

Pe de altă parte bugetele statelor tind deficitare, cei dela putere sacrifică în acest buget totul ce nu reprezintă o sursă de profit imediat sau interese vitale. Unde se pot realiza mai ușoare economii, decât la Instrucție publică și la Igienă? În consecință se închid școli și institute de cercetări, se concediază profesori, se organizează o restricție a culturii! Neputând ataca cauzele directe ale crizei, capitalismul stăvilește progresul tehnicii și al culturii, căreia îi datorează grandoarea de azi și contribuția sa la progresul omenirii. Producția intelectuală își vede restrângându-se din ce în ce mai mult utilizarea ei. Bogățiile spirituale ajung să se îngrămădească inutil, ca și bogățiile economice, fără să mai fie accesibile tuturor oamenilor. Capitaliștii conducători declară prin slugile lor supuse: „Sunt prea mulți profesori, prea mulți medici, prea mulți studenți și elevi, prea multă gândire”... Există „supraproducție intelectuală”!

3. — Prin mercenarii săi moderni, îmbrăcați în frac impecabil sau în vre-o cămașă colorată, capitalismul conducător caută soluții în frica de a nu-și pierde privilegiile furate. Și astfel se ajunge la neo-barbaria timpurilor noastre, la un *atentat împotriva omului*. O luptă necruțătoare împotriva viitorului intelectual al omului exploatat economiceste. Astfel se preconizează diferite limitări: numerus clausus, numerus valachicus, concursuri de intrare cu număr limitat de locuri. Or, con-

curs cu restricție înseamnă desvoltarea favoritismului și a demagogiei politice. În reauțate e vorba de o reacție a burgheziei privilegiate împotriva concurenței elementelor sărăcite din clasa mijlocie și din țărănime. Mărirea taxelor și a duratei de studii conduce la eliminarea studenților săraci. Restrângerea numărului mediu de avocați, medici, ingineri noi în fiecare an, preconizată de guvern, toate conduc la restrângerea culturii. Căci putem vorbi oare de selecție în calitate? Unde sunt garanțiile unei astfel de selecții? Raspunsul se întrezărește în sărăcirea și rărirea centrelor de cultură din țară, prin retragerea fondurilor și desființarea universităților din provincii.

4. — Soluția se caută în centralizare și contingentare. După ce s'au distrus mărfurile „supraproduse”, se contingentează producția. La fel se contingentează gândirea omului. Se organizează restrângerea și micșorarea funcției sociale a culturii.

Ultimul efort de distrugere intelectuală este de ordin militar: La școale orele rezervate exercițiilor se substrag studiilor sub pretextul sportului, și surmenajul fizic îl împiedică în studiu. Formula e practică pe larg în Germania hitleristă. Prelungirea serviciului militar sub orice formă produce același efect. Inșă *metoda perfectă de distrugere a intelectualului rămâne războiul*. El conține în sine toate profiturile și speculațiile posibile, și barbarizarea cea mai perfectă. Până atunci diferitele diversioni mistice de genul Maglavitului „revelator” sunt destul de bune pentru instaurarea unei dictaturi intelectuale.

Astfel, din ce în ce se conturează tendința de a dirija difuziunea culturii nu după aptitudini și nevoi sociale, ci după *debușuri*, adică după formula: „creării mizeriei în abundență”! Se urmărește preconizarea culturii ca un lux și de a lua analfabetismul mediu ca un ideal de civilizație.

5. — Să fie oare o „supraproducție intelectuală”? Ooare este cultura un „privilej”? Faptele dovedesc tocmai contrariul: Există mii de analfabeți, milioane de ființe cari au totul de învățat, pentru cari cultura modernă este necunoscută. Copii de țărani sunt nevoiți să facă dimineața și seara câte 10 km., pentru ca să ajungă la școala cea mai apropiată. Bolnavii mor purtați în căruțe sărăcăcioase în căutarea doctorului cel mai apropiat. Clasele suprapopulate din licee fac imposibil și inutil învățământul. Dealtfel conducătorii partidului național-țărănesc n'au întârziat să semnaleze aceste anomalii. Marele nostru luptător ardelean, d. I. Maniu în fiecare declarație nu încetează de a semna înălțurarea păturii țărănești dela beneficiul cultrii: Milioane de

copii de țărani cari ar avea dreptul de a-și complecta instrucția lor, constituie un rezervor de inteligență încă neexploată, ba chiar pierdută pentru națiunea română. Aceasta e „supraproducția intelectuală“ trâmbițată de fasciști. Niciodată omul n'a fost atât de sărac intelectualcește, decât în aceste timpuri!

Or, aceasta constituie cea mai gravă crimă comisă împotriva națiunii și patriei noastre, care are nevoie de toate energiile disponibile, pentru consolidarea culturii românești.

o. — Cultura nu poate fi un lux pentru un regim democratic: nu se poate înfrânge setea de a cunoaște a marilor masse. În viitorul stat țărănesc, cultura trebuie să fie o necesitate zilnică, deaceia instrucția trebuie să fie în mod real universală. Dar se impune în acelaș timp și o altă concepție despre cultură: Ea nu poate fi o acumulare de diplome, o frumoasă elocvență sau o erudiție. Această înmagazinare de cunoștințe nu poate produce decât trântori pe spinarea neamului!

Cultura trebuie să fie o metodă de cercetare critică, care să conducă la o concepție clară despre lume, la o judecată personală asupra vieții și societății. Imbibată de un adânc *umanism*, ea trebuie să conducă la o în-

țelegere a meseriei și la asocierea ei cu o cultură generală despre ansamblul social al națiunii și al omenirii. Bazată pe simțul responsabilității și pe lucrul productiv, cultura trebuie să fie eliberată de orice dogmă strămtă.

Ideologia democratică a partidului nostru condamnă rassistul și orice restrângere a gândirii ori a intelectualului. De aceea e de condamnat și poporanismul, populismul sau semănătorismul de orice speță: Nu trebuie căutată coborârea nivelului culturii la massele țărănești, ci ridicarea masselor către cultură.

Trebuie întotdeauna să ne călăuzim după viitor și nu după trecut sau prezent. Deci nu e vorba de o nivelare a valorilor, nici de tratarea culturii ca o marfă, ci de a crea valori, de a îmbogăți personalitatea în cadrul social, de a căuta și desvolta energii. Căci adevăratul naționalism repugnă școala „anticameră a războiului și a biurocratismului“ și tinde spre formarea liberă a energiilor viguroase, de cari neamul nostru are nevoie mai mare decât oricând. Toate „selecționările“ de tip „numerus“ sunt nedrepte și absurde; iar cea mai odioasă este aceea care se întemeiază pe lipsa câtorva sute de lei din buzunarul unui student sărac.

V. NOVAC

SISYPHOS SAU DESPRE DEMAGOGIA NATALISTĂ

Sunday Express dela Londra publică în 26 IV. 1934 un articol al d-lui Mussolini cu titlul: *Rasa albă moare*. Intre altele scrie cu privire la scăderea natalității franceze, următoarele: „Dacă fecunditatea perechilor franceze continuă să scadă în ritmul mijlociu al ultimilor 18 ani, Franța, cu o siguranță matematică, va înregistra de acum în zece ani, cel mult 550.000 nașteri anuale. În lipsă de contribuabili, statul francez va fi în imposibilitate de a-și echilibra bugetul; în lipsă de oameni țara va fi în imposibilitate de a-și apăra granițele. Și nu e vorba aici de o primejdie îndreptată, ci de una iminentă. Franța nu mai are nici un cîș de pierdut pentru a găsi un remediu. Dacă situația actuală nu se schimbă, se poate prevedea, că pe la finea secolului, Franța va avea o populație mai mică decât Spania“ (1).

* * *

În cursul istoriei, profeți, oameni de stat și filosofi s'au pronunțat unii pentru și alții contra natalității.

Au fost epoci, în care popoarele au favorizat natalitatea și o propagau sau o susțineau chiar artificial. „Priveau celibatul ca o nefericire, pedeapsă, rușine, iar căsătoria ca scopul

cel mai înalt al omului; paternitatea ca o fericire supremă și un mare număr de copii ca o binefacere cerească“. Tot așa era privită problema din punct de vedere militar și economic. Chinezii, popoarele semitice, legile lui Manu, Persii, budiștii, creștinii... toți pledau pe lângă natalitate. Mitologia greacă era privită ca o poemă „de populare a cerului și pământului prin iubire — niciodată sterilă — de către zei și zeițe, eroi și eroine“ (2).

Au venit însă o serie de gânditori, mai puțin profeți, dar înțelepți în accepția „filosofică“ a cuvântului, cari au preconizat reglementarea natalității în sensul restrângerii ei calitative. Așa au fost Platon și Aristot. Ei preconizau o ordine nouă și o justiție reglementată. Platon preconiza o alcătuire socială disciplinară, bazată pe principiul staționar al populației.

La romani încă s'au găsit scriitori, cari au continuat propagarea acestor idei, dar ele se aplicau mai ales practic, până târziu în epoca decadenței, când — vom vedea, — diferiți împărați au căutat să stăvilească prea marea denatalitate, prin diferite legi de încurajare și de sancționare.

Avem deci în cursul timpului o serie de scriitori, cari încă înainte de Malthus s'au pronunțat pentru sau împotriva natalității. Astfel Sf. Tomă de Aquino susține, că, menirea maselor e să populeze pământul, iar celibatul este numai pentru o mică parte de indivizi, cu un nivel intelectual și moral superior; Luther susține natalitatea citând din Sf. Pavel: „nu vă neliniștiți, cu ce să trăiți, cu ce să vă îmbrăcați; mîtați-vă la păsările cerului și veți înțelege”; Botero, constată, deja prin sec. al 16-lea, disproporția dintre puterea generatoare a speciei umane și puterea de nutrire a statelor; Montchrétien continuă acest pesimism populaționist; tot așa Frank von Wörd și Raleigh; Colbert, Bossuet, John Grant, Montesquieu sunt optimiști; David Hume, Wallace, Mably, Adam Smith obiectivi (2).

A trebuit să vină Malthus, să adune în mănunchiu toate problemele cu privire la populație, să stabilească definitiv doctrina populaționistă dar în acelaș timp să emită dictonul sinistru care a fost fălăfăit cu atâta anvergură de adepții direcți și de neomalthusianiști și care a speriat atât de mult pe naționaliștii și pe militariștii tuturor statelor: „la marele banchet al naturii nu este loc pentru un om, care s'a născut într'o lume deja ocupată”.

* * *

Este deosebit de interesant să examinăm epocile în care gânditorii au preconizat necesitatea restrângerii populațiilor sau necesitatea încurajării prin orice mijloace a creșterii lor. Este interesant să vedem cum această teză din urmă este răspândită în mod universal, mai ales astăzi, într'o epocă profund militaristă, când plutește pretutindeni pe glob vântul unui războiu totalitar și nimicitor.

În Europa, și mai ales în Franța, Italia și Germania, o mulțime de societăți, de asociații și guverne întregi își fac un punct esențial din program; din redresarea prin orice mijloace a natalității. Pretutindeni se accentuează primejdia de natalității. Nici când propaganda natalistă nu s'a făcut cu mai multă intensitate ca în vremurile noastre și niciodată nu s'a alarmat lumea mai mult în fața așa numitei primejdii a pierderii rasei albe și nici când nu s'a trîmbițat atât de mult pericolul în care s'ar afla Europa de a fi invadată de popoare de altă culoare (din Asia mai ales).

Se cuvine deci să examinăm faptele în lumina pozitivă a cifrelor.

Alarma, pe care a dat-o Malthus, a căzut de mult în desuetudine. Teoreticienii populaționiști și savanții arată, că globul este departe de a fi suprapopulat. După estimările cele mai a-vare, globul poate suporta cel puțin șase mi-

liarde de oameni (3). Majoritatea savanților acordă însă o cifră cu mult mai mare.

Dacă privim deci suprafața uscatului de pe glob și comparăm cifra populațiilor din regiunile respective, observăm îndată cât de rară este încă populația pământului și cât este de puțin îndreptățit orice pesimism (4):

Regiunea (1932-35)	Suprafața a pământului în km ²	Numărul locuitorilor	Nrul loc. pe km ²
Europa	10.180.700	517.124.000	50,8
Asia	42.529.200	1.154.403.000	27,1
Africa	30.029.000	148.919.000	5,0
Americile	40.411.850	262.413.000	6,5
Australia și Oceania	8.555.800	10.064.000	1,2
Reg. polare	7.175.300	17.000	—
Total :	138.881.850	2,092 940.000	15,1

Europa este prin urmare, regiunea cea mai densă de pe glob. Europa occidentală are însă o populație și mai densă:

Țările de jos (5) au 256 locuitori pe km.², Anglia 191; Germania 141; Italia 137; Cehoslovacia 107; Elveția 101; Ungaria 96; Polonia 86; Danemarca 83; Austria 81; România 64; Jugoslavia 59.

În urma acestor premise elementare se ivesc câteva constatări contrazicătoare: de ce se teme Europa de invazia populațiilor mai puțin dense și de ce se accentuează în acelaș timp trebuința de expansiune a populațiilor din teritoriile suprapopulate? De ce teama de o nouă „năvălire” a popoarelor asiatice și în acelaș timp — paradoxal — trebuința însăși a europenilor de a „năvăli” (colonii)?

* * *

Pesimismul lui Malthus nu este cătuși de puțin îndreptățit. Întâi fiindcă populația de pe glob nu se înmulțește nici pe departe în ritmul extrem de accelerat al aritmeticei lui, al doilea fiindcă sursele de viață — după cum arată biologia — se înmulțesc într'un ritm mult mai accelerat (mai ales cele de origine vegetală și animală).

D-rul Roubakine arată, că „din sec. al 12-lea până în al 17-lea, populația Europei n'a crescut decât 10 % în 500 de ani, trecând dela 100 milioane abia la 110 milioane”. După diferite estimări, populația Europei ar fi fost

pe la anul 1000 de circa	100 milioane locuitori,
pe la anul 1850 de circa	1000 milioane locuitori,
pe la anul 1900 de circa	1500 milioane locuitori,
și în anul 1935 este de	2090 milioane locuitori.

În orice caz, milenii întregi înainte de Crist și până pe la anul 1000 după Crist, creșterea populației pământului a fost (din cauza războaielor, a foametei și a epidemiilor), atât de insensibilă, încât am putea s'o considerăm, du-

pă dorința lui Platon și Aristotel, de „staționară”.

În ultimul mileniu populația începe să crească într'un ritm mijlociu de 10 % pe secol. Și abia în ultimele două secole ritmul se accelerează. Dacă acum ritmul acesta tinde să se încetineze din nou, înțelepții Europei ar trebui să se bucure, pentru că în acest caz speța umană pare ași fi găsit din nou echilibrul. Există însă rațiuni mai înalte, rațiuni economice și imperialiste probabil, cari înlătură aceste dezerdate și ne interzic să dorim acest echilibru.

Iată de ce, populaționistii Europei urlă pretutindeni cu disperare și oamenii de stat caută să oprească din răspulere și scăderea vertiginosă a populațiilor. Savanții acuză în scrierile lor decadența morală a Europei, acuză individualismul egoist al popoarelor culte și „patriotismul” scăzând al cetățenilor.

În Franța mai ales, căci aci ritmul de creștere al populației pare a fi tot mai puțin accelerat, s'au înființat o mulțime de societăți, una mai „patriotică” și mai „naționalistă” decât alta, cari au menirea să studieze cauzele, să stăvilească descreșterea și dacă e posibil, s'o accelereze din nou. Așa este „Consiliul superior al natalității”, „Alianța națională pentru creșterea populației franceze”, „Comitetul național pentru combaterea tuberculozei” și altele.

Au reușit să monteze într'adevăr toate somitățile Națiunii franceze, au reușit să organizeze cele mai moderne dispensarii pentru profilaxia bolilor, au reușit să introducă în bugetele Franței cele mai importante sume pentru încurajarea natalității ... și aproape tot în zadar.

Drul Raubakine, un mare savant și fost expert al Societății Națiunilor, a avut îndrăzneala la începutul anului 1935 să scruteze mai adânc problema natalității în general și a natalității franceze, în special.

În urma studiilor sale, a reușit să clatine nițel din temelii, eșafodajul comod al legilor populaționiste stabilite, al cauzelor psihologice și morale trâmbitate până atunci, al plângerilor zadarnice și al teraputeice preconizate.

Aproape toți populaționistii se plâng că populația Europei scade vertiginos față de a țării. Se impune deci o redresare voluntară a populației europene, ca să nu fim înghițiți din nou de popoarele asiatice.

Dacă examinăm ceva mai atent cifrele vom constata, că ele nu ne îndreptățesc câtuși de puțin la această teamă și că propaganda natalistă nu rezidă decât în principiile furibunde ale unei politici prin excelență imperialiste.

După cele mai modeste estimări globul poate suporta cel puțin șase miliarde de oa-

meni. Repartizarea populațiilor existente și a celor posibile, s'ar face după aceste modeste estimări, cam astfel (3):

Regiunea	cât are?		Cât poate suporta în milioane?
	Cifra absolută în milioane	Câte procente are din cât poate suporta?	
America de Nord	158	20	800
America de Sud	74	6	1.200
Europa Apuseană	278	118	235
Europa Răsăriteană	202	60	335
Asia de Nord	19	13	150
Asia Apuseană	53	53	100
Asia Răsăriteană	529	96	550
Asia de Sud	438	49	900
Africa de Nord	49	5	90
Africa de Mijloc	80	15	1.500
Africa de Sud	9	15	60
Antarctis	0.0014	—	—
Noua Guineea	0.7	0.7	100
Australia și Tasmania	6.2	5	120
Noua Zelandă	1.4	6	25

Pământul întreg poate suporta în total 6,200 milioane oameni!

Discuția asupra acestor estimări este absolut inutilă. Ele au fost făcute cu cea mai mare avariție. Pământul — după noile descoperiri tehnice și naturale — se crede, că va putea suporta și 60 miliarde de oameni, poate și mai mult.

Ceea ce vrem să arătăm este, că după estimările germane chiar, Europa este suprapopulată (Europa apuseană are 118 %, deci mai mult decât poate suporta). Atunci pentru ce se face propaganda natalistă, dacă nu pentru motive militariste și imperialiste?!

Roubakine (6) arată, că politicienii susțin, că Asia are o creștere „enormă”. Or, el demonstrează cu cifre, că populația Asiei a crescut dela 1913 până la 1927 numai cu 6,4 la sută, câtă vreme a Europei, în ciuda războiului mondial și a emigrațiilor permanente, cu 6,6 la sută.

China — spune Roubakine — se află într'o situație asemănătoare cu cea a Europei din evul mediu. O mortalitate infantilă îngrozitoare, femeii epuizate de mizerie; epidemii, foamete ... , toate laolaltă fac pierderi mai mari decât orice natalitate. „La Peking numărul copiilor pe familii era de 3,4 în 1927. Dată fiind însă mortalitatea generală și infantilă, această cifră nu putea să înlocuiască nici măcar perechile existente”. Rassa albă crește deci mai rapid decât cea asiatică. Ea este o primejdie pentru rassa galbenă — spune R. — și nu invers!

Rassa albă este aceea, care a supus India și China, rassa albă a exterminat pe indigenii Americilor și continuă să-i extermine în fața ochilor noștri. Primejdia este pentru asia-

tici, fiindcă de vre-o două secole încoace, europenii sunt aceia cari năvălesc permanent și cuceresc și se strecoară mereu spre răsărit acolo, unde este încă spațiu suficient.

Drul R. a arătat acest lucru și întreaga academie de medicină, care este populată de savanți recunoscuți și venerabili, i-au sărit în cap. Presa franceză însă, opinia publică franceză a fost ceva mai atentă față de argumentele lui zdrobitoare.

Recunosc de altfel și nataliștii „naționaliști“, faptul, că europenii sunt rassa cea mai năvălitoare și că rassa albă a fost cea care a exterminat o mulțime de rase, de seminții și de triburi.

Darwin (7), căutând să explice dispariția indigenilor din Australia, acuză pe europeni spunând, că „printre cauzele de distrugere pare a exista de obicei un agent misterios oarecare. Pretutindeni unde își poartă pașii un european, moartea pare a urmări pe indigen“.

„Intr'o jumătate de secol, Indienii Americii de Nord — spune Rageot — au scăzut dela șase sute de mii la trei sute de mii, în contact cu Statele-Unite“... „Indigenii din Tasmania au dispărut complet. Acelaș fenomen, de o egală rapiditate și de o bruschetă asemănătoare s'a petrecut în insulele Marchise și Sanwich. La Ceylan, decadența oferă caracteristici deosebit de instructive“.

Aceste populații, cari nu știu să numere dincolo de 5 și cari își „traduc emoțiile lor triste prin lacrimi: nu cunosc râsul. Ele trăesc într'un fel de indolență posacă, fără trebuințe (nu cunosc nici uzul tutunului, nici al piperului), fără pasiuni, murdari, neavând nici jocuri nici muzică“ (7).

„Și pe întreaga suprafață a globului, moartea acestor rase, care nu pot trăi, oferă acelaș aspect și urmează acelaș mers. Incetul cu incetul, în contact cu existența obositoare a civilizației, aceste tribușoare par a fi cuprinse de epuizare completă și de descurajare: sarcina e prea grea. Intocmai ca bolnavii cari se nasc în mijlocul agitațiilor noastre și cari se retrag în conștiința lor închisă, singuri cu, ideea lor fixă, tot așa vedem câte un întreg trib sălbatic cuprins de tristețe, de inerție, și desinteresat de viață. Indivizii se dau de bună voie morții și familiile nu se mai reproduc. O nație întreagă se izolează, ea s'ă se stingă“ (7).

Și această debilitate congenitală o găsim la toate popoarele de culoare, cari intră în contact cu „puterea civilizatorie“ a celor albi. Lipsa de organizare a producției și a consumului, lipsa totală a igienei și a profilaxiei bolilor, debilitarea totală a femeilor și copiilor, aduce pretutindeni coeficientul cel mai grozav al mortalității. Acesta este totdeauna atât de

mare, că nici cea mai mare natalitate nu-l poate compensa. Ce folos de cifra într'adevăr mare a natalității în Asia (pană la 28 milioane), când la Canton (6), de pildă, mortalitatea infantilă în 1927 a fost de 55,5 la sută *numai la copiii sub 5 ani!*

* * *

Dar să ne întoarcem la populația Europei.

Ceia ce creiază aparența unei vertiginoase scăderi a natalității în Europa, nu este scăderea natalității propriu zise, ci mortalitatea uriașă, care se observă în ultimul secol și mai ales dela războiul mondial încoace. Această mortalitate uriașă are mai multe cauze: tuberculoza, sifilisul, boli ale aparatului digestiv și ale sistemului nervos. Un reprezentant al „Comisiunii pentru igiena infanției“, savantul Lesage (8), arată, că în Franța din 2636 copii protejați 24,8 % au murit din cauza bolilor sistemului digestiv, 25,2 % din cauza bolilor sistemului respirator, 14,7 % din cauza bolilor sistemului nervos și 35,5 % din cauza altor boli.

D-rul Reubakine a avut îndrăzneala să susțină la Acad. de Medicină din Paris, că prima cauză biologică a deceselor în Franța, sunt bolile sistemului cardio-vascular, deci *sifilisul* (care este cauza predominantă a acestor boli). „Direct sau indirect — susținea R. — 8—10 la sută sunt sifilitici (Fournier evalua chiar la 30 la sută!) Sifilisul eset cauza cea mai importantă — spune și Lesage — a mortalității. „După profesorul Couvelaere, un sifilis contractat în cursul gestației dă o mortalitate de 72%, dacă nu este îngrijit și de 27, la sută, dacă este îngrijit; dela 60 la sută mortalitatea scade la 14 la sută dacă sifilisul a fost contractat înainte de gestație; dela 29 la sută scade la 8,6 la sută dacă sifilisul e vechiu sau ereditar“ (8).

D-rul R. a mai avut îndrăzneala să afirme, că Franța are coeficientul cel mai mare de tuberculoși din Europa. Numai câteva țări, cu România în frunte, întrec această cifră. Atâta vreme, cât din 1911 mortalitatea a scăzut în țările de jos cu 62 la sută, în Austria și Elveția cu 58, în Germania cu 56, în Anglia cu 47, în Norvegia cu 39, în Italia și Belgia cu 36, ... în Franța a scăzut *numai cu 30 la sută!*

Dar D-rul R. a mai afirmat, că Franța este în acelaș timp și țara cea mai alcoolizată! Labbé spunea, că Franța „numără cel mai mare număr de distilatori de alcool de pe lume“, mai bine de 2 milioane și jumătate și 487.000 debitanti, adică 1 la 85 locuitori! (6).

În 1890 în Anglia se consumau 2,64 litri de băuturi distilate (alcool absolut); în Suedia 3,17, în Elveția 2,69, în Germania 4,7, în Belgia 4,64, în Italia 0,71 și în Franța 4,34!

Iar în 1931 în Anglia se consumau 0,60 litri, în Suedia 2,45, în Elveția 0,82, în Germania 0,69, în Belgia 1,37, în Italia 0,35 și în Franța 2,82 pe cap de locuitor!

Vinul se consuma pe cap de locuitor: în Anglia 1,3 litri, în Austria 17, în Ungaria 36, în Elveția 50, în Belgia 7,7, în Spania 96, în Italia 92 și în Franța 168 litri (în 1920—24).

Și cu toate acestea propaganda, care se face și banii care se cheltuiesc nu sunt atât pentru combaterea bolilor, nu este lupta contra cauzei bolilor și mai ales pentru organizarea unei societăți fără boli, ci toată pălăvrăgeala se face inutil în direcția natalității.

D-rul R. a arătat cu argumente puternice, că „efortul medical pentru ameliorarea condițiilor sanitare ale existenței mui popor are limite cari sunt de ordin social și economic și nu de ordin biologic. Biologia umană este complet dominată, în relațiile interumane, cari constituie viața colectivității noastre, de condițiile economice și sociale“... „Lupta contra mortalității comportă înainte de toate măsuri de ordin social — o mică măsură legislativă și economică face mai mult decât 1000 de medici și 100 de spitale“.

Și la aceste argumente academicienii bătrâni au răspuns mai mult cu cuvinte tari, îngnitoare, de naționalism hipertrofiat și rău înțeles. Inzadar vine bătrânul și venerabilul academician, Charles Richet (9), de pildă, și caută să dovedească, că denatalitatea franceză este un fenomen *psihologic*, de decădere a sentimentului național, care depinde exclusiv de *voinea* oamenilor, că scăderea natalității generale în Europa nu se datorează crizei economice și structurii sociale; inzadar caută să susțină, că „numărul nașterilor depinde de starea psihologică a popoarelor“... că împotriva tuturor acestor străduințe nepulnicioase și împotriva tuturor acestor propagande greșite și ipocrite, populațiile, în actuala stare de lucruri, vor continua să scadă încet și nestincherit!

Azi, o seamă de populaționisti, afirmă influința economicului, asupra biologicului și asupra natalității în special. „Legea lui Bertillon, rămâne exactă în zilele noastre în toate țările din Europa, afară de U. R. S. S.: natalitatea în cartierele foarte bogate ale orașelor mari este de trei ori mai slabă, decât în cartierele foarte sărace. Starea socială și economică este deci aceea, care determină coeficientul natalității!... O comparație, care nu reduce valorile la același număr demografic nu este științifică“ (6).

Dar Richet, ca să susțină originea mistică a denatalității, mai aduce și un argument de rasă spunând, că pretutindeni populațiile de

culoare au o prolificitate foarte mare și acolo unde acestea se amestecă cu rasa albă, îi ridică și acesteia natalitatea. Primul argument, după cum am arătat la începutul studiului nostru, cade dela sine, cu privire la al doilea argument, Richet arată de pildă, că amestecul Indienilor în America, face să crească natalitatea. „El spune chiar, că natalitatea în America de Nord este cu atât mai slabă, cu cât sunt mai puțini negrii în populație“. Or, Richet uită mizeria economică a acestor populații de culoare și uită că această mizerie face natalitatea lor mare. Ea este însă decimată în mod îngrozitor și redusă la o cifră minimă, tocmai de bolile inerente aceleiași mizerii. Iată cum natalitatea prea mare a negrilor, va duce fatal la dispariția lor. Și în același timp putem conchide, că ceea ce pentru Richet este o chestie de rasă, „nu este în realitate decât o chestie de clasă socială“.(6).

Și atunci D-rul Roubakine, punând punctul pe *i*, îndrăznește să afirme, că lupta împotriva denatalității este limitată de însăși organizația socială și propaganda natalistă așa cum se face, nu este altceva decât o diversivune și o demagogie neștiințifică. Lucrul acesta îl recunoște de altfel și unii din populaționistii oficiali: „Părerea mea este — spune Lesage (8). — că în lupta contra mortalității infantile ajungem la un coeficient de mortalitate ireductibil, împotriva căruia trebuie să găsim alte elemente de luptă decât acelea, pe care le posedăm, coeficienți ireductibili, cari nu depind de alimentație și de îngrijirile igienice, ci de ereditate, de infecțiile inevitabile și de mizeria socială“. Deși în afirmația de mai sus este și o contrazicere, el recunoaște, că se va ajunge la un coeficient de mortalitate *ireductibil*, pe care cu mijloacele actuale nu-l putem micșora mai mult, că trebuie să găsim alte *elemente de luptă* și că coeficienții mortalității depind de *mizeria socială*. Or, mizeria socială înlocbează *sută la sută* alimentația, igiena, ereditatea și infecțiile inevitabile. Această *mizerie socială* face procentul uriaș al mortalității copiilor ilegitiimi, ea este cauza creșterii permanente a avorturilor, împotriva cărora se luptă cu mijloace ipocrite și absolut neștiințifice, din cauza ei se dezvoltă știința ocultă a mijloacelor anticonceptionale și tot această mizerie socială face posibilă existența prostituției (care este produsul pauperismului, somnului și aservirii femeii), cu întreaga gamă a urmărilor (sifilis, degenerare și sterilitate). Și împotriva ei se luptă cu măsuri ineficace și propagandă demagogică.

* * *

Dacă în Franța se face o propagandă atât de întinsă în favoarea natalității, este, fiindcă

aceasta costă mai puțin decât lupta împotriva mortalității. Și lupta împotriva mortalității, la rândul ei, costă mai puțin, decât o măsură economică ceva mai largă. Aceasta o știu cârciumarii, distilatorii de alcooluri, cari toți laolaltă preferă să introducă în bugetele Franței pentru propaganda natalistă sume oricât de însemnate, decât să se lase de pildă complet desființați.

Pe de o parte se afirmă deci, că Europa — și mai ales unele țări ale Europei — sunt suprapopulate, iar pe de altă parte, că populația Europei scade și astfel natalitatea trebuie redresată prin orice mijloace.

Deși aceste două desiderate se contrazic, ambele servesc politica de expansiune a țărilor imperialiste. Și să nu se creadă cumva, că această expansiune și această propagandă natalistă, cu reversul ei de politică colonială, servește sau a servit vreodată viața masselor pauperizate și extrem de prolifiche. Dacă azi Italia numără 12.500 latifundiarilor, cari stăpânesc jumătate din pământul arabil al Italiei, să nu se creadă cumva, că o eventuală expansiune va servi trebuința de plasare a surplusului de masse. Germania și Italia are nevoie de colonii, nu pentru a plasa milioane de Italiani și Germani, ci pentru materiile prime, pe care industriile respective ajunse la epuizare, vă trebui să le absoarbă. Populația Italiei tot în Italia va rămâne. Și va rămâne chiar dacă va atinge o densitate de 160, de 200, de 260, de 300 locuitori pe un km². Căci capitalismul industrial de aceste trei lucruri are nevoie: de materii prime, de piețe de desfacere și de mână cât mai ieftină de lucru. Coloniile servesc materiile prime, coloniile sunt în același timp piețe forțate pentru supraproducția industriilor, dar masselle crescândă vor rămâne și pe mai departe în metropolă, densitatea devenind tot mai mare. Oferta mâinii de lucru ajunge la rândul ei din ce în ce mai mare și mai ieftină. Este însuși principiul de existență al capitalului. Nici odată însă capitalul nu va permite deplasări de oameni, cari aduce fatal scumpirea mâinii de lucru. Dimpotrivă — și aceasta se observă în foarte multe țări — capitalismul industrial aduce în plus masse de muncitori din colonii, cari aglomerează și mai mult muncitorii din metropolă și concurează pe acestia cu ieftinătatea exorbitantă a ofertelor lor de muncă.

Coloniile sunt ale marilor companii de bumbac, de cauciuc, de aramă, de aur, de platină, de zahăr, de ceai, de cafea, de cacao, de pește, de blănuri, de petrol, etc., etc. Royal Dutch Shell, de pildă, al lui *Detering*, Standard Oil al lui *Rockefeller* și Anglo-Persian al lui *Cadman*, au împărțit între ele petrolul lumii.

Ce îi interesează pe ei, problema natalistă și suprapopularea statelor? Sau poate îi interesează în momente în care le vine poftă să opereze o nouă reducere a salariilor (deci să iefținească mâna de lucru) sau când vor să cucerească sub forma de colonii nou piețe de desfacere și de speculă.

Ce o interesează pe regina Olandei, care în calitate de coproprietară a lui Sir *Detering*, — deci de două ori regină: și regina petrolului, — ce o interesează pe ea, că țara ei are o densitate de 246 locuitori pe km.²? Sau crede cineva, că această populație a Olandei trăiește din redevențele petrolului din Jawa sau Persia, sau din redevențele orezului, cauciucului, cafelei, etc., din cel mai important imperiu colonial din lume, imperiul colonial al Olandei?

* * *

De aceia totuși există state în Europa, care pentru stăvilirea denatalității și pentru încurajarea natalității, au purces la importante reforme legislative. Acestea sunt Italia și Germania.

Mussolini a creat impozite pe celibatari, a „suprimat drepturile de succesiune în linie directă și colaterală și a realizat exonerarea totală a impozitelor“ (1). A dat întâietate familiilor numeroase, a avantajat perechile tinere, a creat — ca în epoca decadentă a istoriei Romanilor — serbări naționale în cinstea noilor căsătoriti (simptomatic — aceste serbări au avut loc în ultimul timp și în Japonia!)... Și cu loc în ultimul timp și în Japonia!)... Și cu toate acestea, împotriva tuturor eforturilor de a favoriza natalitatea, diminuarea ei nu face decât să se accentueze și Italia, departe de a fi suprapopulată, riscă dimpotrivă să se depopuleze“... (10).

Lupta cea mai îndârjită pentru încurajarea natalității, se dă însă, dela venirea lui Hitler la putere, în Germania. Se dau premii de căsătorie, fel de fel de avantagii familiilor numeroase, se acordă (posibilitate de lucru șefilor de familie, s'au închis cluburile nudiste; tovărășiile „suspecte“ și anumite spectacole de noapte au fost interzise. D-ru! Golebels duce o propagandă formidabilă, prin toate mijloacele pe care i le pune la îndemână presa, teatrul, literatura și propaganda spectaculoasă a tuturor momentelor și trucurilor, pentru încurajarea nuptialității și a natalității.

S'a introdus și în Germania impozitul pe celibatari. Din acest impozit se plătesc acele faimoase prime pentru tinerele perechi și acele anemice alocații familiare. „O lege recentă acordă 15 la sută reducere de impozite pentru fiecare din primii patru copii, 30 la

sută pentru al 5-lea și exonerăția totală pentru al 6-lea" (1). S'a reglementat dreptul de moștenire al pământului la agricultori și datorția proprietarului de a plasa sau de a ține pe frați, etc.

Cu toate acestea, fecunditatea căsătoriilor și a femeilor germane scade în aceeași proporție ca și mai înainte (11,6). O mică redresare a natalității se observă în 1930 și în 1933, deci înainte de venirea lui Hitler la putere și cu totul din alte cauze, decât acelea ale anemiceilor încurajări de propagandă diversionistă.

Hitler acordă într'adevăr „dela 1 Iunie 1933 un premiu de câteva sute de Mărci, fiecărei fete tinere, care se mărită, însă cu condiția să-și părăsească lucrul salariat, făcând loc unui bărbat. Pentru 1000 de Mărci statul cumpără dreptul de a concedia pe tânăra fată și de a o mărita, deci salariul unuia trebuie să satisfacă trebuințele a două persoane. Această primă, într'o țară în care situația economică e catastrofală, poate îndemna anumiți tineri să se căsătorească, însă această primă nu-i ispitește să facă copii, ceea ce explică scăderea continuă a fecundității căsătoriilor în Germania" (6).

Dar fenomenul mai are și o altă latură. După legile clare ale evidentei, dar chiar după legea lui Bertillon, mortalitatea devine mai mare, acolo unde populația este mai pauperizată. În Germania deci, prin înlăturarea delu lucru a unuia din cei doi căsătoriți, se ajunge la pauperizarea și mai mare a familiei. (Și nu e vorba aci de câteva cazuri. E vorba de înlăturări efective de sute de mii și de milioane de cazuri. Intre altele, așa s'a încercat aparenta, dar atât de mult trâmbitata înlăturare a somajului). Pauperizându-se populația, mortalitatea crește și pentru moment, populația înmulțindu-se, se mărește și numărul brațelor de muncă. Dar oferta brațelor produce în mod automat o scădere a salariilor. Urmează o nauperizare și mai mare, o mortalitate și mai mare, și toate laolaltă se soldează cu scăderea *permanentă* a populației.

Măsurile lui Hitler, prin urmare, de lângă că nu sunt eficace, de lângă că sunt pornite din necesități nur politice și economice (înlăturarea somajului și tendințele imperialiste ale marelui capital industrial), mai sunt și încrățite și răspândește mortalitatea, bolile și obscurantismul. Acest adevăr se poate observa numai dacă comparăm situația reală a Germaniei, cu aceea a Rusiei Sovietice de pildă, unde mortalitatea a scăzut din 1911, dela aproape 50 la sută la vre-o 18 la sută. Și în acelaș timp, paralel cu scăderea vertiginoasă a analfabetismului, avem și o foarte mare creștere a natalității. Dar rezultatele se vor vedea abia peste

câțiva ani, când măsurile lui Hitler se vor dovedi absolut falimentare din punctul de vedere al biologiei rasei. Măsurile legislative sunt artificiale și cele eugenice, simple paliative diversioniste. Paragrafele, cari încearcă să suprime sifilisul, avortul și prostituția nu sunt altceva decât măsuri polițieneste, cari nu vor avea o mai mare eficacitate decât măsurile analoge ale evului mediu, conform cărora sifiliticii erau tratați ca niște leproși și criminali.

Tuberculoza, sifilisul, prostituția, avortul sunt taxate de „boli sau de anomalii sociale“, chiar de către medicii recunoscuți ai oficialității. Ele trebuie *tratate* deci ca atare. Tot așa natalitate. Ea nu va putea fi redresată prin măsuri de ordin secundar, cari reclamă însă cheltueli enorme pe seama bugetelor și care în cele din urmă, toate se vor dovedi o zădărnice și inutilă, muncă de Sisif. Numai o luptă adâncă de deștelenire a capitalului uman și o luptă îndârjită împotriva obscurantismului, va putea ajuta. Natalitatea propagată de guvernele de azi, născută din necesități diversioniste și imperialiste, se bate însă cap în cap cu natalitatea cealaltă, a unei omeniri culte, luminate și libere. Prima crește și se înmulțește vertiginos în promiscuitatea unei văi a plângerii, plină de buruienile cari se mănâncă una pe alta, cari își iau lumina reciproc și care constituie rugina pământului. A doua este ogorul lucrat, semănat și plivit după ordinea planificată a unei prevederi raționale și îndepărtate. Prima sacrifică biologia omenirii pentru necesități politice imediate. A doua sacrifică necesități politice imediate pentru rezultate biologice mai îndepărate.

* * *

Când populaționiștii francezi se vor pătrunde de aceste adevăruri (și sunt semne că încep să o facă), atunci vor renunța la avalanșă legilor și măsurilor de încurajare directă a natalității franceze, cari pot fi izvorite uneori și din cel mai cald patriotism, dar rămân totuși măsuri eronate de ordin secundar și în realitate de un fals patriotism, dictate în cele din urmă de o condamabilă și eternă polițică a struțului.

Franța a început lupta aceasta natalistă mai bine de o jumătate de secol. Există (8) *legea Roussel*, din 1874, pentru protejarea copilului sub 2 ani; există *legea* din 15 VII. 1893, care asigură asistența medicală gratuită (art. 1. asimilează femeia însărcinată cu bolnavii); *legea* din 27. V. 1904, care privește copiii asistați; *legea* lui *Paul Strauss* din 17. VI și 30. VII 1913, care privește repaosul femeilor însărcinate (completată prin *legea* din 2. XII. 1917, din 4. I. 1928 și din 16. IV 1930; *legea* din

5. VIII. 1917 a camerelor de alăptare și muncă mamelor în uzine; legea finanțelor din 29. VI. 1918 instituind primele de natalitate; legea din 24. X. 1929, completată prin legea finanțelor din 16. IV. 1930, asupra primelor de alăptare; legea finanțelor din 30. IV. 1921 asupra primelor de alăptare; legea asigurărilor sociale din 30. IV. 1930 pentru protejerea mamei și a copilului; legea din 12. III. 1932 asupra alocațiilor familiare, etc., etc.

Marele defect al acestor avalanșe de legi este că sunt ipocrite și bazate pe imposibilitatea materială, faptică a aplicării lor, pentru că sunt măsuri, de ordin secundar.

Și atunci, oamenii de stat ai Germaniei au recurs la măsurile primejdioase ale extremismului, căutând acum redresarea pe o cale greșită a cantității (natalitatea) prin calitate (rasă). Această înțelepciune este însă alogică, este înțelepciunea întunecului și a obscurantismului.

Atunci, când populaționistii vor căuta să redreseze cantitatea (adică natalitatea — dacă va mai fi vre-odată nevoie de aceasta), o vor face cu siguranță prin calitate de altă natură: prin lumină, cultură, igienă și sănătate. Aci trebuie însă măsuri economice și materiale. Aceste măsuri, la rândul lor, sunt cantitative, dar fac posibilă redresarea culturală a masei. Și un popor cu un standard cultural mai ridicat, va da naștere cu mai multă probabilitate, la mai mulți genii, pe cari societatea actuală îi caută cu lumânarea zadarnic și costisitor pe aceleași căi întoarse. Iată cum se înbină cantitatea cu calitatea: cantitatea naște calitatea, calitatea — cantitatea și aceasta generează din nou calitate la rândul ei.

* * *

Până atunci să ne consolăm, că trăim într-o epocă de decadență foarte asemănătoare cu alte epoci de decadență din istoria omenirii. Această analogie e izbitoare, când observăm, că azi oameni de stat, văzându-se în marginea prăpastiei, se gândesc să facă aceleași reforme și să ia aceleași măsuri de disperare, pe cari le-au luat altădată, de mult, alți oameni de stat, cu aceiași urgență și oportunitate.

„Noi nu avem statistici — spune Mommsen, în a sa „Istorie a Romanilor“, — cari să ne arate proporția sărăciei și bogăției în această epocă (sfârșitul Republicii și înainte de înscăunarea monarhiei militare, N. R.); putem totuși să ne reamintim expresia, pe care un om de stat roman o utilizase înainte cu 50 de ani, spunând că numărul familiilor foarte bogate nu se ridică printre cetățenii romani la mai mult de două mii“. Epoca de care vorbeș-

te Mommsen, este epoca decadenței, a luxului exorbitant, a imoralității celei mai deșănțate. Exact ca în timpurile noastre „moralitatea și viața familiară erau tratate ca prejudecăți învechite în toate clasele societății. A fi sărac nu era numai o mare nenorocire și crima cea mai grozavă, dar singura nenorocire și singura crimă; pentru bani, omul de stat își vindea țara și cetățeanul libertatea sa; gradul de cefiter și votul universal se cumpărau cu bani; femeile de calitate se vindeau ca curtezanele... statistica criminală a tuturor timpurilor și a tuturor epocilor cu greu va putea prezenta ceva asemănător cu tabloul oribil al crimelor în același timp atât de rare, atât de oribile și atât de extraordinare, cum este acela pe care ni-l desfășoară procesul lui Aulus Cluentius.... Nici un lux nu era mai răspândit decât cel mai grosier dintre toate: luxul mâncărilor.... Cele mai luxoase săli de mâncare alternau cu cele mai fantastice menuuri, cu mii de limbi de potârniche vânate de mii de sclavi și cu vinurile cele mai rare aduse din snobism, din cele mai îndepărtate ținuturi. Dar în același timp nici odată n'a fost mai prăpăstioasă discrepanța dintre această clasă a ghiftuiților și aceia acelor mai mizeri, mai flămânzi și mai mulți, cari începeau să vuiască amenințător jos în adânc. Și în același timp nici odată datorile imperiului n'a fost mai mari, ca atunci. Lipsa de solvabilitate, de credit, a pornit avalanșa tuturor falimentelor.

Și în această alunecare vertiginosă, populația Italiei, scădea mereu, dispărea prin războaie, mortalitate și emigrații în masă. Legile de apărare contra denatalității, pe care le-a adus Cesar și alții (*lex Julia de maritandis ordinibus*) (1), care lovea în celibatari, nedându-le dreptul la succesiuni; *lex Appia Poppaea de caducis*, care dădea termen de văduvie văduvilor și văduvelor și dădea avantajii, onoruri și privilegii taților și funcționarilor cu copii... etc.), au eșuat, pentru că, după cum constată Tacit, după Theodor: „ii lipsea lui August o atmosferă și pentru că decăderea era prea adâncă, ca să mai poată spera la o nouă ridicare“. Inzadar a mai căutat Cesar „să fixeze cu toată energia, prin intervenții speciale, națiunea de căminul său și de viața familiară și să reformeze economia națională prin legi și decrete“ (12).

Măsurile erau tardive și mai ales artificiale. Populația a decăzut cantitativ și calitativ, pentru că mizeria devenise prea mare și pentru că acei *proletarius*, care la început era *purlătorul de copii*, stimat și onorat, a ajuns în scurtă vreme ceea ce este astăzi. Și astăzi — crudă analogie — oamenii de stat, mioni și încăpăținați, se cramponează să realizeze ace-

leăși reforme tardive și ineficace. Înțelepciunea acidulată a vremii a evoluat noțiunea de *proletarius* spre dubla semnificație de azi: purtător de copii, miser și sărac. Simbolistica ironică a timpului a contopit dureros cele două etimologii și a scos noțiunea cea mai crudă și mai semnificativă, din care însă oamenii de stat ai Europei, n'au învățat nimic.

BIBLIOGRAFIE:

1. *L. Devratgne*: Apropos de la natalitate. (Bull. de l'Acad. de Méd. vol. 72. 1934).
2. *René Gonnard*: Doctrinile populației înainte de Malthus. (Revue d'histoire. 1929. Nr. 1 și 2).
3. *Prof. Hickmann's*: Universal Atlas. 1929 (după „Zeitschrift für Geopolitik“, Berlin. 1925).
4. *Hübners*: Geografisch-statistische Tabellen. 1936.
5. *Knaurs*: Weltatlas, 1936.
6. *Al. Roubakine*: Le mouvement de la population en Europe et en Asie. (Bull. de l'Acad. de Méd. vol. 113. 1935).
7. *G. Ragcot*: La natalité. Flammarion. Paris.
8. *Lesage*: Rapport sur l'Hygiène de l'Enfance pendant l'année 1931. (Bull. de l'Acad. de Méd. vol. 109. 1933).
9. *Ch. Richet*: La natalité en France et en Europe. (Bull. de l'Acad. de Méd. vol. 113. 1935).
10. *G. Ichok* (Prof. la Inst. de statistică al Univ. din Paris): La mortalité et la natalité en Italie. (Bull. de l'Acad. de Méd. vol. 114. 1935).
11. *Marcel Moine* (Statisticianul Comitetului national de apărare contra tuberculozei): Natalité et Mortalité comparées dans quelques pays européens. (Bull. de l'Acad. de Méd. vol. 114. 1935).
12. *Th. Mommsen*: Histoire des Romains. Vol. VII.

AUREL PAMPU (Oscar Janu).

CAPITALISM ȘI RĂSBOI

Încercarea de examinare și de explicare sociologică a fenomenului social, numit război, în cadrul strâmt al unui articol ar fi o imposibilitate. Și iarăși dacă am limitat problema numai la epoca capitalist-imperialistă nu am făcut-o fiindcă războiul ar fi un produs numai al societății capitaliste. Dacă totuși am limitat problema din aceste considerații, mă voi ocupa mai ales cu specificitatea acestui fenomen social în societatea capitalistă. Cred, că dacă războiul are unele cauze principale, care l-au determinat în toate formele sociale ale societății omenеști, are și cauze specifice fiecărei epoci, sau aceste cauze fundamental-determinante sunt mai mult sau mai puțin determinante în fiecare epocă.

Principiul relativității fenomenelor sociale cred că este un principiu definitiv recunoscut de știința și sociologia modernă.

În timpul din urmă se încearcă fundamentarea „științifică” a acestui fenomen și prin aceasta chiar o justificare a acestuia. Natural, astfel de absurdități nu pot fi susținute numai de nește spiritualiști sau de oameni interesați. Războiul a existat și va exista, spun aceștia, fiind determinat de unul din instinctele fundamentale omenеști: *instinctul de combativitate*. Că deci războiul ar fi organic și că va exista atâta timp cât va exista și omenirea. Acestui argument atât de pueril i se poate răspunde cu

un arsenal întreg de argumente științifice: Că omenirea nu trebuie să se conducă după instinctele primare — animalice, din moment ce dispune de o facultate sufletească superioară tuturor celorlalte: rațiunea care tocmai o deosebește de animalitate. Că acest instinct dacă ar fi fost canalizat în alte direcții, nu în lupta dela om la om, ci în lupta dintre om și natura înconjurătoare, progresul omenirii ar fi profitat enorm de mult și deci altul ar fi stadiul de cultură și civilizație al umanității.

S'ar mai putea răspunde acestui argument și astfel: că institutul de combativitate nu-i decât un aspect al instinctului de conservare și că deci prin satisfacerea acestuia s'ar reduce și primul. Am discutat acest argument deoarece, atât cât e de pueril, este cel mai serios argument care încearcă să dea o justificare științifică celei mai mari absurdități, pe care o practică încă omenirea.

S'a afirmat și se mai susține încă tot cu pretenție de argument științific cea mai mare absurditate a secolului: că *războiul ar fi cel mai fericit și cel mai sigur mijloc de selecție a celor mai tari și un mijloc de eliminare a celor slabi*. Față de această afirmație atât de „științifică” nu voi spune, decât atât: Războiul de fapt e cea mai severă selecție socială. Tot ce este degenerat și imoral concentrat în clasa conducătoare, neluând parte la război, rămâ-

ne pentru a conduce societatea omenească mai de parte spre „*progres și fericirea generală*“.

Tot ce reprezintă putere de muncă, robustețitate, toți aceia cari ar putea fi creatori de noi valori, cari ar duce în adevăr societatea umană spre progres, sunt selectați de război și trimiși în lumea de dincolo!

Acestea sunt numai un aspect din binefacerile și selecțiile războiului, din cari umanitatea a profitat atât de mult.

Ar trebui să examinez aci și pierderile aduse de acest flagel, prin distrugerea valorilor economice. Ar însemna să scriu un nou articol.

* * *

Războiul este un fenomen social și ca atare el nu este o entitate metafizică, ci un fenomen cu adânci rădăcini în societatea în care apare. Sunt anumite cauze cari determină acest fenomen. În ceea ce privește existența cauzelor, ca producătoare a fenomenelor sociale, acesta constituie unul din principiile fundamentale în știința și sociologia modernă: *principiul causalității*. Fenomenul social, războiul, este un efect. Cari sunt cauzele, cari l'au determinat, dar mai ales care e natura acestor cauze? Cunoșcând cauzele, originea și natura lor, putem constata, dacă acestea sunt inerente oricărei colectivități umane, sau numai unei anumite organizații. În mod implicit ajungem la analiza acestor colectivități, la cercetarea a ceea ce le au caracteristic și fundamental și astfel la cercetarea profundă a cauzelor determinatoare a acestui fenomen. În examinarea aceasta e natural, că nu trebuie să rămânem numai la observarea superficială. Pentru a cunoaște aspectul adevărat al unei societăți, este suficient, dar este absolut necesar să cercetezi: *felul producției*, raporturile determinate de această producție și dintre acestea mai ales *raporturile dintre clasele sociale*. Aceste aspecte prinse, cercetate și înțelese îți dau impresia clară a acestei colectivități. Căci oricât s'ar nega importanța acestor factori, realitatea este că prin cunoașterea acestora cunoști și poți explica toate fenomenele sociale ale epocii, cauzele cari le determină și dispariția mai curând sau mai târziu a acestora.

Privit prin această prismă, războiul apare destul de explicabil în societatea capitalistă mai ales în specificitatea sa.

Am spus mai sus: războiul nu e un produs special a societății capitaliste, ci că în acest stadiu al evoluției sociale are o formă specifică.

În general privită problema, războiul este un produs al raporturilor parazitare din societatea omenească, a stratificării acesteia în

diferite categorii sociale și mai ales a apropiării private a bunurilor economice. Și războiul nu va dispărea numai cu dispariția acestor cauze determinante. Rămâne acum să cercetăm ceea ce acesta are specific în societatea burghezo-capitalistă. Pentru aceasta se impune în primul rând o cercetare a fizionomiei, dar mai ales a structurii profunde a acestei epoci, o studiere a raporturilor de producție socială și a legilor economice de evoluție inerente acesteia.

* * *

Societatea burghezo-capitalistă a luat naștere din cenușa societății agrare-feudale, distrusă de legile de evoluție ale economiei. Caracterul producției în această nouă societate este producția marfă, — producția pentru schimb, producția liberă. Caracterul schimbului este libertatea, libertatea concurenței. Producția nu se mai face pentru consum imediat, pentru un deuseu cunoscut. Deuseul fiind necunoscut, aceasta aduce după sine sau supraproducție de mărfuri. Și cu aceasta perturbății în societatea în economia capitalistă.

Libertatea concurenței a adus după sine eliminarea celui cu capital mai puțin, distrugând artizantul și pe micul burghez, *proletari-zând masse tot mai mari*. De cealaltă parte capitalul se concentrează în mâini tot mai puține. Antagonismul dintre capital și muncă devine tot mai acut.

Crizele, inerente societății capitaliste scad *profitul capitalistului*. Aceasta pentru a nu-și scădea profitul, repercutează pierderea asupra muncitorului, scăzându-i salariul. Scăderea salariului determină o diminuare a puterii de consumație a maselor muncitoare.

Capitalismul se găsește pe pragul falimentului. Legea fundamentală a formei capitaliste fiind profitul, rentabilitatea și aceasta ne mai fiind asigurată, capitalul se expatriază în țările agricole sau în colonii.

Trusturile și cartelurile mondiale și-au împărțit suprafața globului în unități economice de exploatare bine determinate. Sunt atât de poetice numitele: „*Zone de influență*“, zone cari trebuie scoase din barbarie și „civilizate“ (citește: exploatate).

Țările agricole și burgheziile acestora, după un timp își formează capital național propriu. Având puterea de legiferare în mână, îngădesc cu diferite legiuiri intrarea în țară a capitalului străin. Rentabilitatea capitalului trusturilor internaționale micșorându-se din cauză aceasta și ne mai găsind deusee-colonii de plasare a mărfurilor, suntem în plină supraproducție, urmează noi concedieri de muncitori și prin reducerea nouă a consumației o accentuare a crizei. Masele muncitorești de-

vin din ce în ce mai conștiente de exploatare. Revoluția amenință.

Rentabilitatea capitalului monopolist scade la minimum, în afară de aceasta amenințarea, care vine din partea maselor care simțea. Care este soluția pentru marele capitalist într-o atare situație?

O singură soluție: *Diversiunea și Reboiul*. Crează diversiuni, fiind acesta un procedeu minunat de a distra atenția maselor de la adevăratele cauze ale situației lor mizere. Aceasta fiind un instrument de cari s'au servit întodeauna cu succes clasele conducătoare, prin aceasta nu s'a rezolvat numai o mică parte a problemei. Nemulțumirile celor mulți fiind canalizate într-o altă direcție, clasa conducătoare a scăpat momentan de exproprierea bunurilor sale economice prin revoluție. De prin aceasta profitul n'a crescut cu nimic. Ori în societatea capitalistă numai aceasta interesează. Acest profit nu poate fi mărit numai prin noi plasamente fie în colonii, fie în noi branșe industriale. Coloniile fiind deja ocupate de capitalurile diferitelor trusturi, între aceste două capitaluri se produc conflicte. Așa apare războiul în societatea capitalistă.

Penru a putea plasa capitalul în colonii sau în țări agricole nepoate, este nevoie de război. Pentru a face însă un război modern, ai ne-

voie de o tehnică extraordinară de dezvoltată. Și așa apar noi branșe industriale: *Industria de război*, atât de caracteristică societății capitalist-imperialiste. Aceasta prezintă o rentabilitate pentru capital formidabilă. Și iată, cum se rezolvă criza în sistemul capitalist: *Capitalul monopolist trebuie să se plaseze pentru a-și mări rentabilitatea scăzută din cauze inerente acestui regim. Această plasare nu se poate face numai prin război. Coloniile nu se cedează din milă creștinească. Deci război, dar aceasta nu-i făcut și purtat de marii capitaliști. Pentru a face un război modern, ai nevoie de tehnică și oameni. Și din această „sfântă și mare cauză națională“ apare industria grea de război, unde capitaliștii câștigă sume fabuloase și unde muncitorii sunt exploatați. Și tot pentru aceasta apar și se lansează diversiunile războinice. Așa se rezolvă sau mai bine zis se amână criza capitalismului: cu beneficii deoparte și sacrificii de cealaltă.*

Dezarmarea și pacea nu vor putea fi extinse numai prin exproprierea marelui capital și cedarea lui statului, colectivității. Aceasta e aspectul specific al războiului capitalist-imperialist, război, care, dacă nu vom lua măsurile necesare, va izbucni cât mai curând din nou.

B. I. SCHIOPU.

O gravă problemă socială: subnutriția țaranului

Voiesc, în cadrul acestui articol de informare socială și nu de erudiție doctorală, să înfățișez grava problemă socială, subnutriția țaranului, generatoare nu numai de de boli, ci și de degenerare fiziologică a neamului. Problema aceasta gravă a fost ridicată încă în 1906 de tânărul medic primar al județului Fălciu, d. dr. N. Lupu, într-o serie de articole publicate în „Viața Românească“. Problema aceasta este tot atât de acută în România Mare, ca și în România mică de dinainte de 1907.

Oamenii politici responsabili dau alarma. D. Ion Mihalache, în discursul-program de la Câmpulung în 1933, spune: „Socialmente avem o populație rurală subnutrită, în țara pâinii și a nutrețurilor, cari hrănesc animalele Europei; la noi consumându-se pe cap de locuitor, cea mai mică cantitate de pâine, carne, lapte, zahăr“. Iar d. Iuliu Maniu, într-o scrisoare adresată către hunedorenii, scrie: „Bărbați în plină putere, în floarea vârstei, femei și copii nenutriți, mor înainte de vreme, ca nicăieri în alte țări“. Toate acestea sunt consta-

țări obiective, nu este această subnutriție un loc comun demagogic utilizat pentru retorica întrunirilor publice, ci o dureroasă realitate într-o țară unde se spune că nimeni nu moare de foame. Până și streinii, cari au vizitat țara noastră, au observat acest pericol. D. Lucien Romier directorul ziarului „Le Figaro“, a scris o carte „acum câțiva ani“, „La răsărucea imperiilor moarte“, un studiu-reportaj, unde se ocupă între altele și de țărănimea noastră și constată multe lucruri dureroase pentru noi. Într'un interview dat anul trecut unui redactor al ziarului „Adevărul“, iată ce constatări interesante face: „Ceiace mă interesează mai cu seamă la dvs. este hrana țaranului. Ca economist, urmăresc foarte de aproape toate datele pe cari le pot căpăta asupra febrului cum vă adaptați la noua economie agricolă. Din cele ce știu și din cele ce văd pe câmpia atât de frumoasă și de bine lucrată, constat cu satisfacție, că evoluția se face în condițiuni normale. Dar hrana țaranilor? Iată o chestiune primordială, populația rurală, baza statului în

sensul cel mai profund al cuvântului, trebuie bine hrănită. Știu că ravagiile crizei se resimt și la dvs., dar ele nu trebuie să se resimtă la pătura rurală. Ca economist, constat criza și îi deplâng fenomenele. Dar ca sociolog, văzând că ea are repercusiuni bune pe alocurea pentru standardul de viață al țaranului, nu îmi este prea antipatică. Într'adevăr, nemai gășind profit din vânzare, țaranul a început să consume el însuși produsul muncii lui, sau o mai mare parte din el. Țăranii grași vă asigur, sunt un ideal pentru dvs.". Iată că un străin constată subnutriția țaranului și ne avertizează, că „țăranii grași sunt ideal pentru dvs.“ Să intrăm în cercetarea diverselor aspecte ale subnutriției. O mică comparație între standardul de viață al populației rurale românești și al celorlalte țări europene, ne arată evidența mizeriei, a subnutriției. Alimentul cel mai important în nutriție, carnea, la noi este insuficientă. La noi se consumă 22 kgr. carne pe cap de locuitor, din această cantitate de 22 kgr. satului îi revine cel mult 15 kgr. sau poate și mai puțin, în timp ce în Danemarca se consumă 52, în Franța 50, în Elveția 57, Cehoslovacia 32,5, Anglia 52,7, Olanda 40, Ungaria 30 kgr., Germania 51, Polonia 22,5. România este deci în urma tuturor țărilor europene în privința consumului cărnii¹⁾

A. Gautier²⁾ spune că: „popoarele cele mai active, cele mai întreprinzătoare, sunt cele cari mănâncă mai multă carne“. Să vedem consumul laptelui într'o țară „eminamente agricolă“. Se consumă din acest aliment necesar copilului, tânărului, omului matur la fel ca și moșneagului gârbovit de ani. 36 kgr. pe cap de locuitor, satului revenind din această cantitate de lapte consumat cel mult 20 kgr. pe cap de locuitor. Laptele este așa de puțin, scria d. dr. N. Lupu, în „Viața Românească“ din 1906, într'un articol: „Că nu se poate întrebuința nu ca aliment, dar nici ca medicament!... În comuna Pălmești, unde am avut epidemie întinsă de febră tifoidă din 300 capi de familie, numai 7 aveau vaci cu lapte“... Tot acolo, cercetând rația alimentară zilnică la 151 indivizi din comuna Epureni, d. dr. N. Lupu constată că laptele consumat într'o zi este pe cap o lingură, 20 de grame. În România nouă să mare, cu durere nu s'a ameliorat această rație mizerabilă cu mult, cum au arătat datele tuturor monografiilor de după război. Iată acum consumația laptelui în celelalte țări: Danemarca 256 kgr., Elveția 206, Anglia 102, Germania 94, Ungaria 90, Ceho-

slovacia 96, Franța 68. Diferența de consum e cam mare. Consumația ouălor: 80 de ouă pe cap de locuitor, mediului rural desigur îi revine foarte puțin, căci țaranul preferă să vândă ouăle, să le valorifice, nu să le consume. Consumația în alte țări: Danemarca 143 ouă pe cap de locuitor, Anglia 143, Cehoslovacia 94, Elveția 139, Franța 133, Olanda 200, Polonia 72, Ungaria 69, Germania 118, Austria 86. Consumul zahărului, a cărui statistică este cea mai exactă și mai controlabilă, arată că noi consumăm abia 6,6 kgr. zahăr pe cap de locuitor, mediului rural revenind din acest consum, aproape necunoscut în satele noastre, foarte puțin. În Danemarca se consumă 51,0 kgr., în Anglia 49, în Olanda 32, în Cehoslovacia 26,9 și în Ungaria 13,6 kgr.; deci în penultima țară în privința consumului de zahăr, se consumă de două ori mai mult zahăr ca la noi. Se observă din aceste date comparative un consum foarte redus și în special în mediul rural. În special consumul cărnii mai ales în mediul rural este mai mult decât insuficient. Se vede o tendință de unilateralitate în alimentație: vegetarianismul.

D. dr. N. Lupu în studiul amintit mai sus din „Viața Românească“ (pag. 227), ajunge la următoarele concluzii după cercetarea științifică a alimentației țăranilor din com. Arsura și Epureni: unilateralitate și insuficiența alimentației. Țaranul se alimentează insuficient cu carne, lapte și ouă. O lipsă a grăsimilor și albuminoidelor; cele cari se găsesc în alimentația țaranului, sunt mult sub valoarea necesară unui regim bine echilibrat. „Regimul țaranului este un regim exclusiv vegetal. Stomacul are prea mult de lucru. Atunci se excită cu acid și alcool. Apoi urmează bolile de stomac. Aceasta face că mai toți țăranii se vată de stomac“³⁾.

Într'un raport asupra alimentației rurale în România, prezentat la congresul de sociologie dela Bruxelles, în August 1935, de către d. D. C. Georgescu, pe baza materialului adunat până acum în campaniile monografice întreprinse sub auspiciile Institutului Social Român, ajunge la aceleași concluzii despre alimentația țaranului. Constată rație deficitară de grăsimi, regimul alimentar este viciat prin aportul considerabil al regimului vegetal. Deci o alimentație care suferă de unilateralitate, vegetarianism, asemenea popoarelor orientale, cari sunt vegetariene din cauza prescripțiilor religioase⁴⁾. Deasemenea constată nu numai

¹⁾ Datele sunt din: I. Mihalache, Adânciud Brezda, anexa 3.

²⁾ A. Gautier, L'alimentation pag. 228.

³⁾ Dr. N. Lupu, Alimentația țaranului, Viața Românească pag. 227.

⁴⁾ J. A. de Loureiro, Problèmes de l'hygiène alimentaire, Paris, Hermann et Cie. 1934, pag. 6.

unilateralitate, ci și condiții nepotrivite în care este pregătită și consumată mâncarea. Carii sunt urmările acestei subnutriții, urmări mai îndepărtate sau mai imediate? Înainte de toate flagelul tuberculozei își recrutează victimele mai ales din mediul rural, din cauza subnutriției, deci a lipsei de rezistență. Procentul cel mare al mortalității infantile se datorește nu atât lipsei medicilor, cât mai ales subnutriției generatorilor, cari vor da naștere unei ființe care nu va putea supraviețui vârstei de un an, dacă rămâne în viață, degenerarea fiziologică îl va stigmatiza pe el și pe urmașii lui. Apoi sunt boule de carențe: scorbutul, rachitismul, pelagra, datorite subnutriției și unilateralității alimentației. D. dr. N. Lupu într'un articol publicat în „Viața Românească” din 1906⁵⁾ scrie că în județul Fălciu dela Iași bolnavi de pelagră, câți se cunoșteau în 1888 la 1906 au ajuns la cifra îngrijorătoare de 3000. Un alt efect al subnutriției este mica rezistență la boli și infecțiuni. Îmbătrânirea înainte de vreme este un semn obișnuit al subnutriției. „Femeile la 30 de ani au fața de 50 ani și vîlaga tot aceeași; bărbații au fața trasă, galbenă, sbîrcită și pămîntoasă. Acela, care a zugrăvit flăcăii români rumeni și musculoși în timpurile prezente a făcut un rău serviciu țării”, spune d. dr. N. Lupu⁶⁾. Un alt efect imediat este ceea ce se spune greșit: lenea țaranului, care nu este lene, ci epuizarea forțelor în muncă, din cauza subnutriției: deosebirea între calorile necesare unei munci grele și cele furnizate de o alimentație insuficientă. Calitatea muncii prestate este deci influențată de această subconsumație. Iată efectele mai îndepărtate și cele imediate ale subnutriției, ale regimului vegetarian al țaranului român.

Cauza acestei subnutriții este sărăcia și

mizeria economică în care se sbate țaranul și o economie agricolă monoculturală: hipertrofia cerealistă. „Suntem foarte săraci în animale, scrie d. G. K. Constantinescu, directorul Institutului zootehnic⁷⁾ în contrast cu tot restul Europei. În toate părțile sunt animale mai multe decît la noi... Prin urmare o sărăcie patentă de animale, care caracterizează economia noastră agricolă... hrana populației suferă, pentru că țaranii nu practică cultura ce le trebuie într'o gospodărie țărănească”.

Iată grava problemă socială, care trebuie rezolvită nu prin panative, ci prin reformele structurale, cari să ridice situația economică a țaranului și să se părăsească economia agricolă monoculturală, hipertrofia cerealistă, cu consecințele așa de dăunătoare nu numai economiei naționale, ci și hranei țaranilor. Este o problemă socială și națională în acelaș timp, căci țărănimia nu este o clasă oarecare, ci este rezervoriul permanent și unic al tuturor claselor sociale și o clasă, care formează 80% din populația țării, așa încît vitalitatea și regenerarea ei este o problemă a națiunii. Pe mizeria fiziologică a țaranului subnutrit și măcinat de boli nu se va putea clădi nimic trainic, coloanele statului celui nou vor trebui să fie țărani sănătoși la trup și luminați la minte. Pe mizeria materială și intelectuală a țărănimii se poate clădi doar șandramaua obscurantismului și a misticismului scamatorilor naționalismului.

IULIU GHETIE

5) Dr. N. Lupu: „Viața Românească” 1906, vol. III. Rolul medicinei față de boalele cari isvorăse din starea economică a țaranului.

6) Dr. N. Lupu: op. e., pag. 227.

7) Caracteristica evoluției agricole (Școala dela Cîmpulung), pag. 188—189.

Glose pe marginea alegerilor din Franța

Experiența parlamentară, democratică, a Franței, justifică oarecum animozitățile împotriva acestui atât de hulit regim. Aceasta din orice punct de vedere ne-am plasa.

Parlamentul a oprit la un moment dat elanul revoluționar al poporului francez, fără a reuși totuși să permită soluționarea dezideratelor marelui masă a poporului. Acest reproș ar putea porni dela masele conștiente ale însuși poporului. Cele două sute de familii, care guvernează Franța, reproșează parlamentului în afară de micile privilegii smulsc pe ici, pe colo, faptul de a fi permis masei o continuă agita-

ție politică și socială, faptul de a fi oferit în mod constant un teren de luptă, pe care solidaritatea și disciplina republicană să fie în stare la un moment dat să-l câștige masei populare, împotriva oricăror ingerințe din partea clasei dominante și a aparatului de stat.

Recentele rezultate ale alegerilor din Franța, justifică reproșurile celor două sute de familii, ultragiutate grav, în momentul când scriem aceste rânduri.

Noul parlament francez va cuprinde un număr de aproximativ 250 deputați din 600, partizani ai socializării, într'o formă sau alta a

avuțiilor și ai suveranității proletariatului, avangarda masselor poporului. De sigur, nimic liniștitor în asta pentru d-nii de Wendel, Nicolle, Rotschild sau pentru diverșii prinți de Bourbon, avizi să-și întindă buzele sensuale spre ugerul plin al regalității franceze, dela care au fost întărcați acum aproape o sută de ani.

În decurs de 4 ani, socialiștii și comuniștii au câștigat 110 mandate, ceea ce iarăși nu e deloc liniștitor. Dacă lucrurile vor continua astfel, ar însemna că, peste cel mult patru ani, burghezia franceză își va cânta cântecul lebedei. Și în fața forței crescânde a proletariatului, în fața subscrierii țărănimii și micii burghezii dela orașe, la idealurile revoluționare ale proletariatului, nimic nu se arată de natură a împiedeca această desfășurare.

Dacă guvernul frontului popular, care va lua conducerea treburilor Franței peste câteva săptămâni, va influența până într'atât evenimentele exterioare în cât să le simțim și noi, nu știm. Cu atât mai mult cu cât, în lăuntru granițelor noastre, în momentul de față domnește bezna. Incontestabil, diplomații noștri, distinsul haut-parleur al regimului, dl Tătărescu, sau dl Inceleț, asigură pe aliații neliniștiți, de sentimentele noastre de grațitudine inepuizabilă

dacă te-ai aventura însă până la a striga: „trăiască statul amic dela est: (persoană importantă, nu spun cine — după tehnica lui Pristanda), nici Doftana nu și-ar mai afla de știre. După recomandările confratelui întru fatalitatea de a exista, „Sfarma-Piatră“, într'o seară, la o margine de pădure“... și s'ar face de petrecanie pe negândite. Logica conducătorilor noștri la... răpă, face să nu putem dori sănătate decât acelor, care vor să ne ciuntească granițele. Pe reprezentanții acestor state îi putem chema în liniște să ne prezideze congresele studențești, sau să primească defilarea celor rămași după măcelul din 1916—18, sau feciorilor acelor. Dacă protestezi împotriva acestor procedee demente de guvernare, figura atentă a distinsului, cultului și bine intenționatului cenzor, se încruntă și-ți aplică sancțiunea foarfecelui.

În materie de cinstă politică conducătorii noștri nu apreciază decât comentariile „Speluncii Vremii“. Desigur, nu mulți — din fericire — știu că, după părerea acestei gazete, tot atât de imunde ca și acei care o patronează, dreapta a reputat un succes strălucit în alegerile din Franța.

Dincolo de aceste considerații, inspirate din amărăciunea timpurilor, pe care le trăim, alegerile din Franța sunt semnificative și din

alt punct de vedere. Arată anume că până la sfârșit, masa electorală câștigă experiență politică, atunci când i se lasă bruma de libertate necesară, sau, mai precis, atunci, când a învățat să-și asigure minimul de libertate.

Cât de simbolic apare gestul micilor burghezii. Florari și negustori de trufandale din orașul Cannes — loc de recreație al multimilionarilor asaltați de spleen, — care au trimis să-i reprezinte în Cameră, un membru al frontului popular! Criza abătută asupra economiei mondiale intră, desigur, ca un factor hotărâtor pentru a determina asemenea alegere. Dar problemele economiei mondiale nu sunt chiar așa de complicate, cum apar la prima vedere. Ceiace este complicat în economia mondială în momentul de față, ca și altă dată, și ceiace au înțeles micii burghezi din Cannes, — nu sunt propriu zis problemele economice, de producție și de distribuire a avuțiilor. Problemele acestea sunt rezolvabile în fiecare epocă în raport cu posibilitățile tehnice; sunt de fapt probleme tehnice, care țin de ritmul posibilităților de producție, de materiile prime, de calitate și de căile de comunicație. Considerată cinstit și drept în față, chestiunea economică n'are cum să treacă dincolo de aceste probleme sau de altele de ordin similar. Ceiace complică și a complicat întotdeauna economia, a fost faptul că rezolvarea acestor probleme a comportat o clauză esențial vicioasă: amputarea muncii celor mulți în folosul celor puțini, care deveniau astfel paraziți.

„L'ère du monde fini commence“

(Paul Valéry)

„Nous sommes a un moment ou la position conservatrice est absurde, car il n'y a rien à conserver que le chaos capitaliste.“

(Bertrand de Jouvenel)

Dacă economia mondială și însăși materia de studiu a economiei politice, a devenit încălțită ca o junglă, aceasta nu s'a întâmplat — vezi Doamne — pentru că s'ar fi căutat să aibă toată lumea ce mânca și trăi omeneste în raport cu posibilitățile de confort ale epocii, ci pentru că, în fața milioaneilor de guri flămânde,

creerile economiştilor mai mari sau mai mărunți, ale conducătorilor de state, regi, împărași, parlamentari, miniștri, se frământau cum să satisfacă mai bine capacitatea profitorilor (din categoria cărora binevoiau a face parte), ferindu-se în acelaș timp de răfuiala finală cu mulțimea. Reforme economice s'au făcut evident în toate timpurile: atunci când poporul nu mai putea aduce un beneficiu de 100% exploatatorului, intervenia împăratul, se încrunta din sprâncene și striga proprietarului de sclavi, feudalului sau patronului de uzină: „mulțumește-te cu 80% că te taiu!”. Și vrând-nevrând, bietul feudal, sau bietul patron, sau chiar o nenorocită societate anonimă, neavând încotro, trebuia să se mulțumească. Conflictul economic se mai amâna pentru o bucată de vreme. Dar dacă după un timp oarecare, poporul nu mai putea să producă nici 80% beneficiu, chestiunea devenia mai gravă; împăratul cerea cu ochianul peste hotare, iscodea vre-un vecin în aceiaș tragică situație și-l chema să se bată cu el, până li se înjumătățeau oștile.

Alegătorul francez din Cannes, sau din altă parte, a înțeles în sfârșit că dacă nu sunt bani, dacă nu-i de lucru, nu-i ce mânca, atunci trebuie să se ia de unde este. Și, slavă Domnului, este! Grâu se face indestul pentruca proprietarii să-l mai și bage pe foc din când în când, numai să nu-și rezeze din procente. Uzine sunt să producă și brațe sunt să muncească; pretutindeni, unde te uiți, geme pământul de avuții.

Conștiința socială este determinată de viața socială. Ceeace determină de fapt existența oamenilor nu este această conștiință socială ci această conștiință e determinată de felul de existență al oamenilor.

Viața politică nu este decât reflexul ideologic al contradicțiilor economice.

Dictatura trustului din viața economică aduce în mod logic și necesar dictatura politică.

Pentru a înlătura efectul se impune înlăturarea cauzei.

Istoria nu este numai produsul automat al legilor economico sociale. Oamenii sunt aceia cari — cu anumite concepte sociale, cu un anumit fel de a gândi, în cadrul determinat al unui anumit mediu, — prin acțiunea lor asupra acestor raporturi crează istoria. Deci acțiune!

EDUARD MEZINCESCU.

Studentimea și d-l Ion Mihalache

Centrul studențesc Petru Maior din Cluj, mi-a trimis într'un plic 2 hârtii: una — o scrisoare — prin care mă înștiințează că a hotărât să declare grevă demonstrativă, pentrucă unii dintre conducătorii studențimii sunt întemnițați și a doua hârtie — un manifest către „Colegii dela toate Universitățile“, semnat de 9 conducători de organizații studențești.

Prin scrisoare sunt înștiințat că „greva nu este îndreptată împotriva profesorilor noștri, care, suntem siguri, chiar dacă nu ne aprobă, ne înțeleg în adâncul sufletului lor de buni Români“.

13. Pentrucă nu aprob acest fel de a activa al studențimii și pentrucă sufletul meu de bun Român mă obligă să vorbesc, scriu cele ce urmează, referindu-mă mai ales la cuprinsul manifestului și în special la mențiunea ce se face în el în legătură cu persoana d-lui Ion Mihalache, președintele partidului național-tărănesc.

Manifestul, cu adjective aspre și într'o formulare defectuoasă, exprimă indignarea privitoare la anumite stări din societatea românească, declarând că „studentimea pornește lupta definitivă pentru salvarea onoarei corpului studențesc și a nației grav atinsă de călărașii din Sărindar și o parte dintre politicienii țării“.

„Noi vrem — spune manifestul — să supunem judecării generației noastre și a istoriei, tentativele și opera de destrămare a sufletului și societății românești.

Și manifestul încheie: „Pentru această operă de salubritate națională, noi suntem bucuroși să îndurăm și 10 ani de temniță grea“. Nu este greu să apreciem, ce fapte grave sunt hotărâți să comită semnatarii acestui manifest,

Ghici, ghicitoarea mea :

Cine are tată polonez

mamă nemțoaică

și el e „mare român“ ?

Această gravă necunoaștere din partea tineretului a vieții eroice, demne și rodnice pentru neamul său, a d-lui I. Mihalache, descalfică pe cei cari semnează manifestul menționat. Lipsa de control și de discernământ a zisilor conducători ai studențimii este întristătoare; ce spectacol măhnitor ne oferă „salvatorii națiunii !“

La vârsta celor cari semnează manifestul, d. Ion Mihalache pune probleme neamului său. Președinte al Asociației învățătorilor din Vechiul Regat, creator neîntrecut în ogorul cooperației, publicist și luptător pentru drepturile țărănităii din mijlocul căreia s'a ridicat, d. Mihalache și-a împedobit prima tinerețe cu tot ceiace poate simți și creia idealismul, energia și onestitatea tinerească.

A venit războiul. Ofițerul Ion Mihalache a fost în primele rânduri ale jertfei și ale eroismului. I-se conferă cea mai mare distincție militară; Ion Mihalache este cavaler al ordinului Mihai Viteazul.

La hotarul zidului de foc al războiului, destinul lui Ion Mihalache nu este împlinit. El abia începe. Chemării destinului, Ion Mihalache îi dă ascultare. Sufletul din sufletul mare al țărănimii, Ion Mihalache pune sabia în cui și ia mistria clăditoare de conștiință țărănească, de drepturi și de rosturi mai bune pe seama celor mulți dela sate.

În iarna 1918—19 d. Ion Mihalache adăncește osteneala pentru organizarea forței politice a țărănimii. În Ianuarie 1918, d-sa lansează un apel: „Cătră intelectuali și țărănime“, în care — între altele — spunea: „Chemăm la muncă cinstită tinerii cari cu vigoarea și voința tinerească să sprijine acțiunea noastră... Voi, cari singuri nu precupeți entuziasmul și jertfa, puneți-vă la muncă și cu toții lăloaltă să zidim pe temelii sănătoase Țara cea nouă“.

De atunci și până astăzi, d. Mihalache lucrează, fără preget, în cuprinsul organismului politic pe care l-a creiat. Pentru d-sa politica nu e nici sport și nici profesie. Politica este pentru d. Mihalache o înaltă misiune. Această chemare îl face să vorbească totdeauna sincer și inspirat. Nobila sa pasiune în lupta pentru ridicarea țărănimii nu este și nu a fost nici odată egalată în arena vieții publice românești. Nu exagerăm când spunem că d. Mihalache

este astăzi cel mai viguros și mai de seamă luptător al țărănimii de pretutindeni. Expresiv și superioară a țărănimii române sănătoasă la trup și întreagă la minte, d. Mihalache a pus în cumpăna revindicărilor țărănești toată prețutatea minții, energiei și caracterului său. Eficacitatea trudei sale se poate aprecia după forța și dimensiunile actuale ale organismului politic pe care l-a creiat și pe care îl conduce astăzi.

Dar d. Mihalache nu s'a oprit la hotarul cuvăntărilor și al indemnurilor, ci, dănt'ru început, și-a completat acțiunea politică cu fapte. Aproape nu e sat în județul Mușcel, în care personalitatea d-lui Mihalache să nu se fi manifestat printr'o inițiativă sau realizare culturală, economică sau socială. Inițiator de școli pentru țărănime, întemeietor de cooperative de tot felul, făcătător de opere publice, dând din puținul său pentru cei mulți, animator, creator și sfătător, așa a fost și a rămas și astăzi d. Ion Mihalache.

În fața celor puternici nu s'a plecat, nu l-a ademenit barul nimănui, târgueli și compromisari nu a făcut și nici francmason n'a fost niciodată. Luptătorului fără prihană pentru cei mulți, pentru românism, îi este dat să înfrunte astăzi nelegiuirea unor așa ziși reprezentanți ai studențimii. Nu putea să fie aruncată o rusine mai mare pe obrazul tinereții. Noi știm că majoritatea covârșitoare a studențimii noastre gândește și vorbește altfel.

La 25 Aprilie d. Mihalache vorbea la București tineretului, spunând între altele:

„Eu fac parte din generația războiului. Această generație a făcut România mare. Și simt în sufletul meu porunca mereu vie a unui testament lăsat cu limbă de moarte de ostașii cari au căzut la cătăl meu, să nu demobilizăm, noi cei rămași în viață, până nu vom vedea o Românie nouă, așa cum au visat-o ei acei cari au murit pentru ea... Această Românie nouă are la temelie oasele fraților și ale părinților d-voastră și nu poate să primească înăuntrul ei spiritul acelor cari au ucis pe părinții și pe frații dvs., ci numai spiritul celor jertfiți Patriei... Într'o țară de țărani, nu poate fi un ideal național în afara de ridicarea morală, economică și sufletească a țărănimii, în masa majoritate a țării. Oricine se luminează și oricine luminează, mai curând sau mai târziu, se va așeza pe acest drum... Preocuparea noastră este să dăm un Stat nou bazat pe primatul muncii, nu pe primatul capitalului, cu ajutorul sistemului cooperatist, care presupune în acelaș timp dezvoltarea economică, culturală și morală a populației românești de bază: Țărănimea. Prin primatul țărănesc, la primatul

românesc; prin primatul românesc în „România a Românilor”.

Așa a vorbit tinerimii prietenul ei, d. Ion Mihalache. Da, d. Mihalache este mare prieten al tinerimii. Credința fermă într'un ideal, care de peste 30 de ani îi luminează calea vieții, entuziasmul în luptă, completa desinteresare, generozitatea și energia creatoare, sunt componente esențiale ale spiritului acestui mare Român. Dacă — neînțelegându-l — nu-l puteți iubi, nu-l insultați și dacă vreți să-l criticați, nu-l calomniați. Ce poate fi mai desguștător decât fapta acelor tineri, cari improașcă cu noroi marile caractere ale neamului?

Din neam de țărani s'a ridicat vechios Ion Mihalache. El este al celor mulți și nu poate fi răpus de umelțirile celor puțini. Istoria apropiată a neamului nostru ne spune că împotriva apărătorilor țărânmii s'a ridicat totdeauna ura unor clanuri fără adevărat simț românesc, cu voința de a-i răpune: greci, armeni și alții, toți afișând un naționalism sălbatec, în numele căruia își reclamau dreptul de a ucide. Nu este

poate o întâmplare, că între cei 9 semnatari ai manifestului întâlnim următoarele nume: Cantacuzino, Antoniu, Todosi, Veres, Lauric, Arghiropol, toți sau măcar unii rasă pură românească din moși-strămoși.

Tineretul să ia seama. Drumul balcanismului nu poate fi al lui. Sunt în această țară stări grave cari trebuiesc îndreptate și oameni ticăloși, cari trebuiesc pedepsiți. Într'acolo să-și îndrepteze privirea și numai într'acolo. Și înainte de a porni la acest drum, este nevoie de multă, multă chibzuință, atât de multă, cât este necesară săvârșirii unei fapte folositoare națiunii. Altfel, praf și pulbere se va alege de orice irosire de energie și de tinerețe.

Nici cum să îngăduiți — vorbind cu Vornicul Iordache Golescu — că cei răi pe cei buni să-i stăpânească și cei proști de minte celor cu minte bună să le poruncească; căci cu cât neștiința și răutatea le vei necinsti, cu atât știința și bunătatea mai mult vor înflori.

(„Patria“).

V. J.

INSEMĂRI

Iuliu Maniu

În Mai 1906 dl Iuliu Maniu a fost ales pentru întâia dată deputat în camera maghiară din Budapesta. Din primele luni ale activității parlamentare a dlui Maniu, Ungurii iau îngrijorați cunoștință de personalitatea complexă de vigoarea reținută, de inflexibilitatea și integritatea caracterului, de însușirile de tactician și strateg ale tânărului firav la trup, melodios la glas, ager la minte, care avea să conducă nu peste mult timp națiunea sa la limanul desrobirii și al întregirii.

Dintru început, dl Iuliu Maniu anunță Ungurilor consternați, drept în obraz, simțirea și judecata unanimă și definitivă a națiunii al cărei mandatar era spunându-le: noi, Românii din monarhie nu recunoaștem existența unui Stat național maghiar. Prin această rostire respicată dl Iuliu Maniu anticipa împlinirea destinului, care avea să se săvârșească peste 13 ani după ce pe întinsul pământului românesc ostașii noștri au hotărât cu jertfa vieții lor plinirea marelui așteptări: unirea Românilor și lărgirea hotarelor românești.

Din 1906 dl Iuliu Maniu stă permanent, în loc de frunte, pe arena vieții publice a Românilor asupra și în aceea a României întregite. Linia gândirii sale nu s'a frânt niciodată, dru-

mul drept al faptelor sale nu a fost niciodată părăsit. Dl Iuliu Maniu a îndrumat, a vegheat, a luptat, a rezistat, a organizat evenimentele; discernământul său merge până în miezul lucrurilor, vigoarea sa nu a slăbit niciodată, sfatul său e totdeauna folositor, răbdarea sa niciodată răvășită de impresii și susceptibilități. Imobilitatea ființei sale este numai aparentă, duioșia, generozitatea și afecțiunea sunt componente ale spiritului său. Viața austeră, în preajma gliei și a oamenilor pământului, sentimentul moral și credința în Dumnezeu, dau personalității dlui Maniu profil de antică clasicitate română. Portretul spiritual, moral și dinamic al dlui Maniu cuprinde linii și reliefuluri a căror înfățișare nu încapă în scrisul sum-mar de aci.

Astăzi dl Iuliu Maniu este o forță ale cărei antene își au capetele în inima colectivă a unei întregi provincii cu ecou și dincolo de hotarele acesteia. Secretul acestei forțe nu este impenetrabil: consecvență în gândire și fapte, integritate absolută de caracter, orizont larg în înțelegerea problemelor vremii, capacitate de luptă și de rezistență, discernământ și stăpânire de sine. Practicați fiecare zeci de ani de-a rândul aceste virtuți și agonisiți-vă aceste însușiri și vom avea totația Iuliu Maniu.

Așa a pătruns în inimi și a răsbăt în timp,

aşa a luptat şi a învins, aşa este Iuliu Maniu. Omagiul tuturor generaţiilor de Români ai ceasului de faţă se îndreptează, cu respect şi dragoste, spre marele Român.

Atitudinea partidului naţional-ţărănesc în situaţia actuală a politicii externe

Declaraţiile d-lui Ion Mihalache

D. Ion Mihalache, preşedintele partidului naţional-ţărănesc a acordat în Aprilie un interviu agenţiei Balkan Press. Întrebat asupra atitudinii partidului naţional-ţărănesc în situaţia actuală a politicii externe, d-sa a declarat:

Faţă cu tendinţele de reînarmare ale vecinilor noştri suntem în drept a ne întreba, nu numai ce facem noi înşine, dar şi ce fac aliaţii noştri, pentru a şti cu precizie la ce ne putem aştepta, în afara propriilor noastre forţe.

România nu va da niciodată înapoi dacă ar fi vorba de un război pentru apărarea frontierelor sale — a declarat d. Mihalache — însă nu se va găsi niciodată alături de popoarele cari vor războiul revizionist sau revanşard.

Suntem partizanii politicii externe atât de strălucitor reprezentată de d. N. Titulescu.

Fiind o ţară care şi-a realizat idealul naţional, fiind un popor de ţărani iubitori de pace, tendinţele României se încadrează în respectul frontierelor popoarelor interesate şi în menţinerea tratatelor.

STATUL ȚĂRĂNESC

Întrebat apoi asupra caracteristicilor statului ţărănesc, pe care partidul de sub conducerea d-sale voeşte să-l înfăptuiască sub viitoarea sa guvernare, d. Mihalache a spus:

Într'o ţară, în care 90 la sută din populaţie sunt ţărani, nu se poate concepe un stat ţărănesc pe ruinele statului liberal. În Italia e un regim fascist. În Germania un regim naţional-socialist. În Rusia un regim sovietic. Toate sunt state naţionale, anti-liberale şi având fiecare specificul său social, căruia vin să se adauge contingente istorice, geografice, angrenajul conjuncturilor anterioare, angrenajul raporturilor sociale, economice, interioare. Toate sunt întemeiate pe prioritatea naţională, unele mergând chiar până la izolarea autarhică completă, şi toate sunt întemeiate în interior pe prioritatea muncii asupra capitalului. În România, aceasta însemnează prioritatea economică a agriculturii, prioritatea socială a ţărănimii, prioritatea naţională a românismului.

Păstrând un echilibru drept de interese, fără şovinism naţional, fără luptă de clasă, fără luptă împotriva oraşelor, dar cu un nou echilibru, bazat pe schimbarea centrului de

gravitate a preocupărilor politice, economice, bugetare, culturale, sanitare, etc., dela oraşe la sate, a elementelor privilegiate ale trecutului către elementele productive, şi cu o politică de recuperare a drepturilor elementului român lezat de către Istorie. Toate acestea sunt posibile într'o ţară în care produsele agricole au nevoie pentru industrializare, pentru a putea fi puse în valoare şi consumate, într'o epocă când străinătatea nu mai cumpără aceste produse sau oferă preţuri ridicole, într'o ţară, unde industria nu are alte deuse decât acelea interioare, cu excepţia câtorva produse, precum petrolul sau lemnul, într'o ţară unde spiritul ţărănesc şi pământul ţărănesc sunt încă la începutul exploatării lor şi conţin un mare potenţial de progres.

Evident că pentru aceasta trebuia pusă în mişcare o forţă politică nouă. Partidul naţional-ţărănesc, care se sprijină îndeosebi pe ţărani şi intelectuali, cărora li se adaugă numeroase elemente din mica burghezie muncitoare a oraşelor şi satelor şi ale căror interese nu numai că nu sunt în contradicţie cu cele ale ţărănimii, pe care o socotim ca interesul principal al statului, dar ale cărui interese cer dimpotrivă o ţărănime nouă, ridicată la un nivel superior din punct de vedere intelectual, economic şi fizic, partidul naţional-ţărănesc este această forţă.

El s'a născut în mod spontan în tranşee, ca un organ menit să îndeplinească o funcţie naţională nouă. Ulterior a fuzionat cu partidele naţionale ale provinciilor realipite şi care au reprezentat aceste provincii sub stăpânirea străină.

Adversarii noştri naturali sunt de o parte partidul liberal, apărător al privilegiilor trecutului în favoarea unei plutocraţii bancare restrâns, violent struncinată de către criză şi de altă parte partidele de extremă stângă sau de extremă dreaptă, inspirate de dincolo de frontiere, unii din Rusia, alţii din Germania sau Italia.

Nici exagerările şovine, pe cari guvernul le exploatează ca diversiuni împotriva partidului naţional-ţărănesc, nici comunismul întemeiat pe desfiinţarea proprietăţii private şi pe etatism absolut, nu vor găsi în România terenul lor natural de dezvoltare, a încheiat d. Ion Mihalache declaraţiile d-sale.

Democraţia rezistă şi învinge

În ultimul timp, mişcările de dreapta au suferit câteva mari înfrângeri: în Franţa, Spania, Austria, România, etc.

Alegerile din Franţa au dovedit maturitatea politică a poporului francez, care respinge veleităţile dictatoriale ale diversilor ambiţioşi

mai mult sau mai puțin aroganți. Colonelul lui De La Rocque i-a fost dat să constate greutatea crucei lui, pe care nu va fi în stare să o ducă până în vârful muntelui, crucea urei și a disprețului pentru drepturile celor mulți, iar nu crucea iubirei și a sacrificiului consacrată pentru eternitate de sublimul ei purtător de acum 2000 de ani. Văzând rezultatele alegerilor din Franța, unii s'au grăbit să rostească: banii Moscovei, destrămarea Franței. Nu știm dacă Moscova o fi dat cuiva, în Franța, bani; poate, de ce ar da numai Germania, pentru propaganda ei în țările altora?

Trăiască Franța liberă

Se pare că Spania a legat firul convulsiunilor ei devenite cronice. Partidele de stânga și de extremă stângă domină și se agită, fac și excese. Să nu uităm, că acest admirabil popor al Spaniei a stat de curând secole de-a rândul, la cheremul nobilimei și al clerului atotputernic și abuziv. Dacă scuturarea acestui jug se face cu oarecare sgomot și exagerări este întrucâtva explicabil. Spaniolii, prin firea și aspirațiunile lor, sunt un popor, care iubește libertatea și dreptatea și a dorit-o de foarte multă vreme. Vremea revoltelor va trece și acest popor își va da poziții de echilibru: democrație politică și economică, libertate, netezirea marilor deosebiri dintre clasele sociale, progres pe seama celor mulți.

În Austria, se dă lupta între cabotinismul hitlerist și omenia politică a oamenilor de centru și de stânga. Se pare că cei din urmă nu se lasă răpuși și avem dovezi recente că ei au un sprijin puternic în opinia publică, care nu este prea încântată de isprăvile lui Hitler.

În România, în alegerile parlamentare, comunale și ale camerelor profesionale democrația național-țărănească iese mereu învingătoare. Partidele de dreapta sunt în zodie rea și vor rămâne. Isprăvile copiilor „salvatori de țară” sunt ilariante.

Ceva despre „Revista Mea”

Este revista scoasă la Cluj de familia profesorului universitar Dan Rădulescu. Foarte frumos, până aci. Revista ne mai spune, că este „literară, critică și de cultură generală”. Tot-atât de frumos. Dar această revistă nu este ceea ce spune că este. Ea îmbracă, într'un surtuc literar, neroziile politice ale d-lui Profesor, devenit, subit, mare luptător pentru ideile de dreapta, după un popas lung și activ în francmasonerie de unde, știm nu se poate pleca niciodată.

Ca orice întârziat în preocupările politice, dl Profesor este foarte bătaios și extrem de unilateral. În numărul din Martie al revistei familiei d-sale, publică pe o pagină întreagă — întâia — un articol: „La răspântie: stânga sau dreapta?”. Iată ce aflăm din acest articol: „Firma național-țărănească a devenit în realitate camuflajul legal al revoluționarilor marxiști. Actuala firmă, pentru a corespunde realității, ar trebui să fie azi partidul internațional comunist al țării românești”. Iar mai departe: „Partidul național-țărănească devine cel mai formidabil instrument de creare a unei spiritualități comuniste în masele largi”. Asemenea perle de cugetare găsim multe în articolul d-lui profesor. Expresiile sunt luate de-a dreptul din „Porunca Vremii”, condusă de Ilie Rădulescu, dat afară din partidul național-țărănesc pentru excocherii săvârșite la primăria Capitalei; acesta alimentează cu infirmațiuni și expresii mințea măruntașă politicească a dlui profesor.

Regretăm mult, foarte mult, că elucubrațiile politice ale d-lui Dan Rădulescu au pus pe planul ultim preocupările literare — în revistă — ale fiicei d-sale, care are ceva de spus în literatură. Precierile d-sale despre partidul național-țărănească sunt atât de neserioase, atât de copilărești, încât n'aveam timp de pierdut cu comentarea lor. Am ținut doar să le menționăm pentru a concura, oarecum, profilul bieteii cugetări politice a neofitului amator de dictatură dela Universitatea din Cluj.

Tineretul național-țărănească din Ardeal și Banat

Presă partidului național-țărănesc relatează des activitatea tineretului acestui partid. Secretariatul general provincial dela Cluj, primește periodic dări de seamă amănunțite privitoare la activitatea tineretului din Ardeal și Banat. Această activitate privește mai ales organizarea pe lângă o frumoasă activitate culturală, cetățenească și sportivă.

Prin organizațiile tineretului partidul național-țărănesc îndeplinește o vastă operă de

educație cetățenească. El opune organizațiilor colorate și disperate ale partidelor de dreapta, munca disciplinată, cu voie bună, rodnică și stăruitoare a tineretului său îmbrăcat în strămoșești costume naționale albe. Acest tineret se deprinde a cunoaște în amănunte satele și nevoile lor, corelația acestora cu păturile producătoare dela orașe, simte adânc românește fără patos și paradă.

Organizațiile județene ale partidului național-tărănesc au primit instrucțiuni dela conducerea centrală să acorde mare interes activității tineretului. Destoinicia președintelui județean se va aprecia și după dezvoltarea pe care o va avea în județul său organizațiile tinerești, menite a metamorfoza partidul cu noui puteri de muncă idealistă. Secretarii județeni ai Tineretului sunt obligați să activeze continuu și cu spor pentru îndrumarea cadrelor tinerești. În curând se vor ține congresele județene ale tineretului și apoi congresul general provincial. Aceste termene cari se apropie să nu găsească pe nimeni nepregătit.

Biblioteca de educație cetățenească a partidului național-tărănesc

Partidul național-tărănesc a făcut și face mereu operă de educație cetățenească. Tot militantismul lui, congrese, adunări, alegeri, cerourile profesionale și de studii, elaborarea programului, întreținerea de reviste și ziare, conferințe, sunt totatătea contribuții prețioase la opera de educare cetățenească. Meren se adaugă unui căi de adâncire a acestei educațiuni, printre cari, de curând, intră și biblioteca partidului.

În broșuri până la 100 de pagini, se cuprinde gândirea politică a oamenilor de seamă ai partidului privitoare la diverse probleme ale vieții publice. Inițiativa este foarte bună și dorim ca această activitate să se desfășoare în continuu pentruca să poată sta la îndemână oricărui membru al partidului și și altora, un material documentar cât mai ales și mai complet.

Nr. 1. ION MIHALACHE: „*Adâncind brasda*“, pag. 80. — Este cuvântarea documentată și cu răsunet larg, pe care președintele partidului a ținut-o la Congresul tineretului național-tărănist, la Câmpulung-Muscel, în ziua de 10 Septembrie 1933. Prin această cuvântare inspirată și documentată, dl Ion Mihalache a trasat liniile structurale ale viitorului Stat național-tărănesc.

Nr. 2. C. RADULESCU-MOTRU: „*Ideologia Statului Român*“, pag. 46. — Distinsul profesor al Universității din București cu logica și discernământul său verificate în neenumărate studii, înfățișează și justifică orientarea nouă, care trebuie să se dea Statul român de mâine.

Nr. 3. ION MIHALACHE: „*Tărănism și naționalism*“, pag. 46. — Cuvântare rostită la deschiderea Cercului de studii al Tineretului național-tărănesc din București în ziua de 17 Decembrie 1935. Tineretul des-

prindea din cuprinsul acestei broșuri limpeziri de probleme cardinale ale epocii noastre.

Nr. 4. PETRE P. SUCIU: „*Tărănismul și doctrinele de import*“, pag. 34. — Talentatul fost deputat de Prahova, în această conferință ținută la Cercul de studii al Tineretului naț.-tăr. dela București, face deosebirea între doctrina autohtonă, țărănismul, și celelalte doctrine importate la noi și lipsa de seriozitate și de înțelegere a fenomenului politic românesc.

A trecut un an

„*TARA DE MAINE*“ împlinește cu acest număr un an dela apariție. Pentru o revistă cu preocupări politice și sociale nu este ușoară încheierea chiar a unui an. În vreme aceasta politicul atrage pe cititor prin ceiacă el are senzațional și subiectiv; cercetarea obiectivă și aprofundă a fenomenelor politice și sociale interesează foarte mult dezvoltarea și durata unei publicațiuni, care se îndeletnicește cu asemenea preocupări.

În jurul „*TARII DE MAINE*“ s'au grupat condeie mai puțin cunoscute, dar cari niciodată n'au așternut pe hârtie decât rodul unei gândiri temeinice. Acest fapt explică în mare parte ecoul pe care îl are această revistă printre intelectualii, cari dau însemnătate cuvenită problemelor politice, economice și sociale. Este drept, „*TARA DE MAINE*“ luminează un anumit drum, tâlmăcește fenomenele cu elementele unei anumite doctrine. Ea nu este un magazin cu tot felul de produse, ci un atelier ale cărui unelte servesc la confecționarea unei lumi noi, a unei țări noi, țara românească de mâine.

Întâmpinăm în calea noastră greutatea a căror ușurare o solicităm din partea cetitorilor noștri. Primirea unei reviste însemnează însușirea muncii altora, folosirea unui serviciu, care trebuie plătit. Rugăm pe cetitorii noștri, să binevoiască a ține seamă de acest lucru.

„*TARA DE MAINE*“ este singura revistă de acest fel, care apare în Ardeal. Este bine ca și dela Cluj să pornească regulat gândire socială și politică. Ardealul are problemele lui specifice, interpretarea fenomenului politic se face deseori aci în mod deosebit de aceea a celorlalte provincii.

Intrăm în al doilea an de apariție cu încredere sporită în eficacitatea gândirii și acțiunii noastre. Înaintarea pe drum drept și luminos este un comandament, căruia noi îi vom da ascultare și de aci înainte.

„*TARA DE MAINE*“ va apare de aci înainte modificată din punct de vedere tehnic și îmbunătățită din punct de vedere redacțional.